

SLOVENSKI

Poročevalec

DRUGA IZDAJA

Izdaja in tiska časopisno-založniško podjetje Slov. poročevalca... Direktor: Rudi Janžura... Glavni in odgovorni urednik: Sergej Vošnjak...

Predsednik republike sprejel g. Murphyja

Beograd, 27. sept. (Tanjug). Danes dopolne ob pol 12. ure je predsednik republike Josip Broz Tito sprejel v Belem dvorcu namestnika državnega podtajnika v ministrstvu za zunanje zadeve ZDA g. Roberta Murphyja...

Po sprejemu, na katerem so bili še izredni in opolnomočeni veleposlanik ZDA g. James Ridleberger, državni podtajnik za zunanje zadeve Srdjan Prica in generalni sekretar predsednika republike dr. Jože Vitan, je predsednik Tito povabil svoje goste na kosilo.

Pri kosilu so bili še podpredsednik zveznega izvršnega sveta Svetozar Vučkanič, pooblaščen minister Franc Kos ter generalna majorja Miloš Šumonić in Franc Poglajen. Z ameriške strani so bili na kosilu svetnik Robert Hooker in James Killen ter brigadni general Peter Haines.

Diplomatska kronika

Beograd, 27. sept. (Tanjug). Predsednik zvezne ljudske skupščine Moša Pijade je danes sprejel izraelskega poslanika g. Arjia Levavija, pozneje pa na protokolarni obisk novega sovjetskega ambasadorja g. Nikolaja Pavloviča Firjubina.

Mikojan v Splitu

Split, 27. sept. (Tanjug). Prvi podpredsednik sovjetske vlade Anastas Mikojan, ki je že nekaj dni s svojo družino na počitnicah v naši državi, je prišel danes dopolne za jahto »Jadranka« v Brionov v Split. Na pomolu proletarskih brigad so ga pozdravili zastopniki ljudskih oblasti Splita. G. Mikojan je v Splitu obiskal muzeje, nato pa se je odpeljal v Kaštel Sućurac, kjer si je ogledal tovarno »Jugovinil«.

Sožalje predsednika Tita ob katastrofalnih poplavah v Severni Indiji

New Delhi, 27. sept. (Tanjug). Predsednik Tito je davi izrazil svoje sožalje premieru Nehruju, po njem pa vsemu indijskemu ljudstvu zaradi velikih poplav, ki so prizadele Severno Indijo. Ob izročitvi poslanice predsednika Tita, je dejal jugoslovanski veleposlanik Crnobrnja:

»Predsednik FLRJ Josip Broz Tito mi je naročil, naj izrazim Vaše ekselenciji njegovo najgloblje sožalje ob velikih poplavah in naj Vam povem, kako globoko je pretresen zaradi nesreč, ki jih je povzročila tako elementarna katastrofa. Predsednik posebno želi izraziti globoko sočustvovanje jugoslovanskih narodov s prebivalci prizadetih pokrajin.«

Poplave v Indiji, ki so po svojem obsegu in trajanju letos izredne, so težko prizadele severne države Asam, zahodno Bengalijo, Bihar, Utar Prades in Oriso. Čeprav poplave še niso minile, in vsa škoda ter število žrtev še niso znani, je bilo indijskemu parlamentu do danes že sporočeno, da so poplave uničile letni pridelek na več desetisoč kvadratnih milj najbolj rodovitne zemlje, da so porušile in poškodovale 2000 vasi in mest in oropale strembe okrog 5 milijonov ljudi. Smrtnih žrtev še niso prešteli.

Odvetniki pri Aleksandru Rankoviču

Beograd, 27. sept. (Tanjug). Podpredsednik zveznega izvršnega sveta Aleksander Rankovič je danes dopolne sprejel predstavnike zveze odvetniških zbornic Jugoslavije ter se z njimi pogovoril o prečitih vprašanih našega odvetništva.

Predsednik Tito je obiskal dečji dom v Banji Koviljači

Banja Koviljača, 27. sept. — Ob večeršnjem obisku v Banji Koviljači je predsednik Tito skupaj s podpredsednikom zveznega izvršnega sveta Aleksandrom Rankovičem, predsednikom ljudske skupščine Srbije Petrom Stamboličem in ostalim spremstvom obiskal Dom otrok radlih borcev in žrtv fašističnega terorja »Boris Kidrič«. Ob prihodu v Dom je predsednik Tito in ostale goste pozdravil upravnik Slavoljub Petrovič. Gostje so si ogledali prostore doma in se razgovarjali z otroci, vzgojitelji in upravnikom. Ob tej priliki je predsednik Tito daroval domu 200.000 dinarjev. Ob odhodu predsednika Tita in ostalih gostov so se v parku zbrali gostje in prebivalci Banje Koviljače, ki so mu prirredili prisrčne ovacije.

Sporočilo o potovanju Hruščeva v Indijo

Moskva, 27. sept. (TASS). Sinoči so objavili, da bo prvi sekretar CK KP Sovjetske zveze Nikita Hruščev obiskal Indijo, skupaj s predsednikom vlade Bulganinom, v svojstvu člana prezidija Vrhovnega sovjeta ZSSR. Sovjetski voditelji bodo obiskali Indijo novembra ali decembra tega leta.

VREME

Vremenska napoved za sredo: Pretežno oblačno vreme z vmesnimi padavinami, predvsem v severni in zahodni Sloveniji. Temperatura ponoči med 8 in 13, čez dan hladnejše.

ZASEDANJE GENERALNE SKUPŠČINE OZN Primeren trenutek za sprejem novih članov

Na sedežu Združenih narodov se še naprej trdovratno širijo glasovi o možnosti za delno rešitev tega vprašanja — Razprava o Alžiru

New York, 27. sept. (Tanjug). Na sedežu Združenih narodov se še naprej trdovratno širijo glasovi o možnosti za delno rešitev vprašanja sprejema novih članov. Med delegacijami je čutili živahno »osebno« aktivnost in kot se je zvedelo, je glavni predmet teh sestankov vprašanje sprejema novih članov. Splošne debate se je do zdaj udeležilo 18 delegacij in skoraj vse so poudarile vprašanje sprejema novih članov kot glavno vprašanje, ki bi ga bilo treba rešiti že na tem zasedanju.

Včeraj je o tem govoril tudi državni sekretar za zunanje zadeve Kosta Popović, ki je predlagal, naj bi sprejeli vse države, »katerih mednarodni status je izven dvoma« in poudaril, da bi »odložitve tega vprašanja postavilo vse nas pred veliko odgovornost, posebno pa še stalne članice Varnostnega sveta«. Njegov govor je obirno citirala informacijska služba OZN, pa tudi ameriški listi so mu posvetili precej pozornosti.

Sovjetski zunanji minister Molotov je glede tega dejal, da bi sprejem 16 držav v OZN »podprl stvar krepitev miru, istega dne pa je ameriški zunanji minister Dulles dejal, da upa, da bosta »Varnostni svet in Generalna skupščina že na tem zasedanju ukrenila kaj za sprejem novih članov.«

Omembe vredna je tudi izjava voditelja avstralske delegacije Caseyja, ki je rekel, da bi Zahod glasoval za države, ki jih predlaga ZSSR, če bi ta glasovala za sprejem držav, kot sta Italija in Japonija.

Med delegacijami na sedežu Združenih narodov se vsoboljširi mnenje, da je prišel najpri-

mernejši trenutek za rešitev tega vprašanja. Kot je znano, je izven OZN okrog 20 držav. Verjetno bo prevzel vprašanje Varnostni svet, ki je pristojen za priporočila Generalni skupščini o sprejemu novih članov.

Včeraj je Španija predložila prošnjo za sprejem v Združene narode. Španski opazovalec pri OZN je obiskal Hammarškijda in mu izročil prošnjo Francove vlade. Zastopnik ZDA pri Združenih narodih Henry Cabot Lodge je izjavil sinoči, da bodo ZDA podprle kandidaturo Španije.

V britanskih krogih ne komentirajo španske prošnje za sprejem. Nek pooblaščen zastopnik je dejal, da britanska vlada ne bo sporočila svojega stališča o tem posebnem primeru, pa tudi o splošnem vprašanju sprejema novih članov, dokler ne bo videla, kakšen bo razvoj razprave v Generalni skupščini.

Kanadski zunanji minister Paul Martin je izjavil včeraj v Generalni skupščini, da ne vidi nobenega razloga, zakaj naj bi se posamezni predlogi za razorožitev »med seboj izključevali«. Rekel je, da mora nujno

priti do eksperimentalnega obdobja, dokler se države še borijo za »medsebojno zaupanje«, brez katerega bi bila razorožitev nemogoča. Martin je nato dejal, da razorožitve ni mogoče graditi samo na zaupanju, temveč, da ga je treba »uresničiti s pomočjo sistema nadzorstva«, kar pa zahteva veliko skrbnega proučevanja.

Kanadski minister je na koncu dejal, da mora Generalna skupščina priznati svojo zahvalo 4 predsednikom vlad, ki so se zbrali letos v Ženevi in »pogumno pogledali strahotna, brutalna dejstva življenja in sklenili, da ne bodo dovolili umitvenje človeka, če ga je možno rešiti.«

Generalna skupščina Združenih narodov je danes dopolne razpravljala o tem, ali naj vprašanje Alžira pride na dnevni red. Zahtevno so poslate azijske in afriške države.

Agencija Reuter sodi, da bo prišlo glede Alžira do živahnih razprav. Govorili bodo skoraj vsi zastopniki držav azijsko-afriške skupine. Trinaest zastopnikov teh držav bo odločno zahtevalo, naj Generalna skupščina napiše vprašanje Alžira v dnevni red, kljub odklonilnemu priporočilu splošnega odbora.

Splošni odbor mora dajati odločitev tudi o indonezijski zahtevi, naj pride na dnevni red vprašanje Nove Gvineje. Današnja sejo splošnega odbora so odložili, da bi se Generalna skupščina brez odlašanja danes lahko lotila razprave o Alžiru.

Dopolodne so v Generalni skupščini govorili voditelji delegacij Sijama, Paragvaja, Poljske, Haitija in Perzije.

Generalna skupščina Združenih narodov je danes dopolne razpravljala o tem, ali naj vprašanje Alžira pride na dnevni red. Zahtevno so poslate azijske in afriške države.

Agencija Reuter sodi, da bo prišlo glede Alžira do živahnih razprav. Govorili bodo skoraj vsi zastopniki držav azijsko-afriške skupine. Trinaest zastopnikov teh držav bo odločno zahtevalo, naj Generalna skupščina napiše vprašanje Alžira v dnevni red, kljub odklonilnemu priporočilu splošnega odbora.

Splošni odbor mora dajati odločitev tudi o indonezijski zahtevi, naj pride na dnevni red vprašanje Nove Gvineje. Današnja sejo splošnega odbora so odložili, da bi se Generalna skupščina brez odlašanja danes lahko lotila razprave o Alžiru.

Dopolodne so v Generalni skupščini govorili voditelji delegacij Sijama, Paragvaja, Poljske, Haitija in Perzije.

Jugoslavija privoli na konferenco o Trstu

Beograd, 27. sept. (Tanjug). Kako je zvedel Jugopres, je Jugoslavija sprejela italijanski predlog, naj bi bila posvetovalna konferenca o tržaškem pristanišču 14. oktobra v Rimu. Na to konferenco, katere sklicanje je določeno v londonskem memorandumu od oktobra lani, so povabljeni razven Jugoslavije še Avstrija, Švica, Madžarska in Českoslovaška.

Jugoslavija privoli na konferenco o Trstu

Beograd, 27. sept. (Tanjug). Kako je zvedel Jugopres, je Jugoslavija sprejela italijanski predlog, naj bi bila posvetovalna konferenca o tržaškem pristanišču 14. oktobra v Rimu. Na to konferenco, katere sklicanje je določeno v londonskem memorandumu od oktobra lani, so povabljeni razven Jugoslavije še Avstrija, Švica, Madžarska in Českoslovaška.

Sestava delegacije

Vrhovnega sovjeta ZSSR, ki bo obiskala Jugoslavijo 3. oktobra

BEograd, 27. sept. (Tanjug). Delegacija Vrhovnega sovjeta ZSSR, ki bo prišla v Jugoslavijo s posebnim letalom JAT-a, verjetno 3. oktobra ob 16. uri po nočnem, bo vodil Aleksander Petrovič Volkov, predsednik zveznega sovjeta Vrhovnega sovjeta in predsednik izvršnega komiteta moskovskega pokrajinskega sovjeta. Volkov je Rus, rojen leta 1910.

Delegacija ima 17 članov, in sicer: Nikolaj Jfremovič Avhimovič, namestnik predsednika sovjeta narodnosti Vrhovnega sovjeta ZSSR, sekretar CK Beloruske KP, rojen leta 1907, Belorus; Varvara Semjonovna Balakina, članica prezidija Vrhovnega sovjeta ZSSR, direktor znanstvenoraziskovalnega inštituta za ortopedijo in traumatologijo, rojena leta 1907.

Rusinja: Pavel Borisovič Bikov, član mandatarne komisije zveznega sovjeta, strugar v tovarni orodnih strojev v Moskvi, rojen leta 1914, Rus; Aleksander Famič Garmasev, član zveznega sovjeta, direktor branjanske tovarne parnikov, rojen leta 1907, Rus; Ivan Timofejevič Gršin, član proračunske komisije zveznega sovjeta, prvi sekretar stalingrajskega pokrajinskega komiteja KP SZ, rojen leta 1911, Rus; Avtandil Levvanovič Gunija, član sovjeta nacionalnosti, minister za kulturo Gruzijske SSR, rojen leta 1912, Gruzin; Ivan Konstantinovič Zamčevski, član zveznega sovjeta, prvi sekretar leningrajskega komiteja KP SZ, rojen leta 1908, Rus; Olga Iljična Ivaščenko, članica sovjeta nacionalnosti, sekretar CK KP Ukrajine, rojena leta 1906, Ukrajinka; Aleksander Jevdokimovič Kornejčuk, član komisije za zunanje zadeve zveznega sovjeta, pisatelj, član CK KP SZ, rojen leta 1906, Ukrajinec; Nikolaj Emanuelovič Prismanjin, član proračunske komisije zveznega sovjeta, predsednik izvršnega odbora stavro-aleksandrovskega rajona, stalinovska pokrajina, član zakonodajne komisije; Jan Voljdemarovič Pejve, član sovjeta nacionalnosti, predsednik akademije znanosti Litvanske SSR, rojen leta 1906, Litvanec; Nikolaj Emanuelovič Prismanjin, član proračunske komisije zveznega sovjeta, predsednik izvršnega odbora stavro-aleksandrovskega rajona, stalinovska pokrajina, član zakonodajne komisije; Jan Voljdemarovič Pejve, član sovjeta nacionalnosti, predsednik akademije znanosti Litvanske SSR, rojen leta 1906, Litvanec; Nikolaj Emanuelovič Prismanjin, član proračunske komisije zveznega sovjeta, predsednik izvršnega odbora stavro-aleksandrovskega rajona, stalinovska pokrajina, član zakonodajne komisije; Jan Voljdemarovič Pejve, član sovjeta nacionalnosti, predsednik akademije znanosti Litvanske SSR, rojen leta 1906, Litvanec; Nikolaj Emanuelovič Prismanjin, član proračunske komisije zveznega sovjeta, predsednik izvršnega odbora stavro-aleksandrovskega rajona, stalinovska pokrajina, član zakonodajne komisije; Jan Voljdemarovič Pejve, član sovjeta nacionalnosti, predsednik akademije znanosti Litvanske SSR, rojen leta 1906, Litvanec; Nikolaj Emanuelovič Prismanjin, član proračunske komisije zveznega sovjeta, predsednik izvršnega odbora stavro-aleksandrovskega rajona, stalinovska pokrajina, član zakonodajne komisije; Jan Voljdemarovič Pejve, član sovjeta nacionalnosti, predsednik akademije znanosti Litvanske SSR, rojen leta 1906, Litvanec; Nikolaj Emanuelovič Prismanjin, član proračunske komisije zveznega sovjeta, predsednik izvršnega odbora stavro-aleksandrovskega rajona, stalinovska pokrajina, član zakonodajne komisije; Jan Voljdemarovič Pejve, član sovjeta nacionalnosti, predsednik akademije znanosti Litvanske SSR, rojen leta 1906, Litvanec; Nikolaj Emanuelovič Prismanjin, član proračunske komisije zveznega sovjeta, predsednik izvršnega odbora stavro-aleksandrovskega rajona, stalinovska pokrajina, član zakonodajne komisije; Jan Voljdemarovič Pejve, član sovjeta nacionalnosti, predsednik akademije znanosti Litvanske SSR, rojen leta 1906, Litvanec; Nikolaj Emanuelovič Prismanjin, član proračunske komisije zveznega sovjeta, predsednik izvršnega odbora stavro-aleksandrovskega rajona, stalinovska pokrajina, član zakonodajne komisije; Jan Voljdemarovič Pejve, član sovjeta nacionalnosti, predsednik akademije znanosti Litvanske SSR, rojen leta 1906, Litvanec; Nikolaj Emanuelovič Prismanjin, član proračunske komisije zveznega sovjeta, predsednik izvršnega odbora stavro-aleksandrovskega rajona, stalinovska pokrajina, član zakonodajne komisije; Jan Voljdemarovič Pejve, član sovjeta nacionalnosti, predsednik akademije znanosti Litvanske SSR, rojen leta 1906, Litvanec; Nikolaj Emanuelovič Prismanjin, član proračunske komisije zveznega sovjeta, predsednik izvršnega odbora stavro-aleksandrovskega rajona, stalinovska pokrajina, član zakonodajne komisije; Jan Voljdemarovič Pejve, član sovjeta nacionalnosti, predsednik akademije znanosti Litvanske SSR, rojen leta 1906, Litvanec; Nikolaj Emanuelovič Prismanjin, član proračunske komisije zveznega sovjeta, predsednik izvršnega odbora stavro-aleksandrovskega rajona, stalinovska pokrajina, član zakonodajne komisije; Jan Voljdemarovič Pejve, član sovjeta nacionalnosti, predsednik akademije znanosti Litvanske SSR, rojen leta 1906, Litvanec; Nikolaj Emanuelovič Prismanjin, član proračunske komisije zveznega sovjeta, predsednik izvršnega odbora stavro-aleksandrovskega rajona, stalinovska pokrajina, član zakonodajne komisije; Jan Voljdemarovič Pejve, član sovjeta nacionalnosti, predsednik akademije znanosti Litvanske SSR, rojen leta 1906, Litvanec; Nikolaj Emanuelovič Prismanjin, član proračunske komisije zveznega sovjeta, predsednik izvršnega odbora stavro-aleksandrovskega rajona, stalinovska pokrajina, član zakonodajne komisije; Jan Voljdemarovič Pejve, član sovjeta nacionalnosti, predsednik akademije znanosti Litvanske SSR, rojen leta 1906, Litvanec; Nikolaj Emanuelovič Prismanjin, član proračunske komisije zveznega sovjeta, predsednik izvršnega odbora stavro-aleksandrovskega rajona, stalinovska pokrajina, član zakonodajne komisije; Jan Voljdemarovič Pejve, član sovjeta nacionalnosti, predsednik akademije znanosti Litvanske SSR, rojen leta 1906, Litvanec; Nikolaj Emanuelovič Prismanjin, član proračunske komisije zveznega sovjeta, predsednik izvršnega odbora stavro-aleksandrovskega rajona, stalinovska pokrajina, član zakonodajne komisije; Jan Voljdemarovič Pejve, član sovjeta nacionalnosti, predsednik akademije znanosti Litvanske SSR, rojen leta 1906, Litvanec; Nikolaj Emanuelovič Prismanjin, član proračunske komisije zveznega sovjeta, predsednik izvršnega odbora stavro-aleksandrovskega rajona, stalinovska pokrajina, član zakonodajne komisije; Jan Voljdemarovič Pejve, član sovjeta nacionalnosti, predsednik akademije znanosti Litvanske SSR, rojen leta 1906, Litvanec; Nikolaj Emanuelovič Prismanjin, član proračunske komisije zveznega sovjeta, predsednik izvršnega odbora stavro-aleksandrovskega rajona, stalinovska pokrajina, član zakonodajne komisije; Jan Voljdemarovič Pejve, član sovjeta nacionalnosti, predsednik akademije znanosti Litvanske SSR, rojen leta 1906, Litvanec; Nikolaj Emanuelovič Prismanjin, član proračunske komisije zveznega sovjeta, predsednik izvršnega odbora stavro-aleksandrovskega rajona, stalinovska pokrajina, član zakonodajne komisije; Jan Voljdemarovič Pejve, član sovjeta nacionalnosti, predsednik akademije znanosti Litvanske SSR, rojen leta 1906, Litvanec; Nikolaj Emanuelovič Prismanjin, član proračunske komisije zveznega sovjeta, predsednik izvršnega odbora stavro-aleksandrovskega rajona, stalinovska pokrajina, član zakonodajne komisije; Jan Voljdemarovič Pejve, član sovjeta nacionalnosti, predsednik akademije znanosti Litvanske SSR, rojen leta 1906, Litvanec; Nikolaj Emanuelovič Prismanjin, član proračunske komisije zveznega sovjeta, predsednik izvršnega odbora stavro-aleksandrovskega rajona, stalinovska pokrajina, član zakonodajne komisije; Jan Voljdemarovič Pejve, član sovjeta nacionalnosti, predsednik akademije znanosti Litvanske SSR, rojen leta 1906, Litvanec; Nikolaj Emanuelovič Prismanjin, član proračunske komisije zveznega sovjeta, predsednik izvršnega odbora stavro-aleksandrovskega rajona, stalinovska pokrajina, član zakonodajne komisije; Jan Voljdemarovič Pejve, član sovjeta nacionalnosti, predsednik akademije znanosti Litvanske SSR, rojen leta 1906, Litvanec; Nikolaj Emanuelovič Prismanjin, član proračunske komisije zveznega sovjeta, predsednik izvršnega odbora stavro-aleksandrovskega rajona, stalinovska pokrajina, član zakonodajne komisije; Jan Voljdemarovič Pejve, član sovjeta nacionalnosti, predsednik akademije znanosti Litvanske SSR, rojen leta 1906, Litvanec; Nikolaj Emanuelovič Prismanjin, član proračunske komisije zveznega sovjeta, predsednik izvršnega odbora stavro-aleksandrovskega rajona, stalinovska pokrajina, član zakonodajne komisije; Jan Voljdemarovič Pejve, član sovjeta nacionalnosti, predsednik akademije znanosti Litvanske SSR, rojen leta 1906, Litvanec; Nikolaj Emanuelovič Prismanjin, član proračunske komisije zveznega sovjeta, predsednik izvršnega odbora stavro-aleksandrovskega rajona, stalinovska pokrajina, član zakonodajne komisije; Jan Voljdemarovič Pejve, član sovjeta nacionalnosti, predsednik akademije znanosti Litvanske SSR, rojen leta 1906, Litvanec; Nikolaj Emanuelovič Prismanjin, član proračunske komisije zveznega sovjeta, predsednik izvršnega odbora stavro-aleksandrovskega rajona, stalinovska pokrajina, član zakonodajne komisije; Jan Voljdemarovič Pejve, član sovjeta nacionalnosti, predsednik akademije znanosti Litvanske SSR, rojen leta 1906, Litvanec; Nikolaj Emanuelovič Prismanjin, član proračunske komisije zveznega sovjeta, predsednik izvršnega odbora stavro-aleksandrovskega rajona, stalinovska pokrajina, član zakonodajne komisije; Jan Voljdemarovič Pejve, član sovjeta nacionalnosti, predsednik akademije znanosti Litvanske SSR, rojen leta 1906, Litvanec; Nikolaj Emanuelovič Prismanjin, član proračunske komisije zveznega sovjeta, predsednik izvršnega odbora stavro-aleksandrovskega rajona, stalinovska pokrajina, član zakonodajne komisije; Jan Voljdemarovič Pejve, član sovjeta nacionalnosti, predsednik akademije znanosti Litvanske SSR, rojen leta 1906, Litvanec; Nikolaj Emanuelovič Prismanjin, član proračunske komisije zveznega sovjeta, predsednik izvršnega odbora stavro-aleksandrovskega rajona, stalinovska pokrajina, član zakonodajne komisije; Jan Voljdemarovič Pejve, član sovjeta nacionalnosti, predsednik akademije znanosti Litvanske SSR, rojen leta 1906, Litvanec; Nikolaj Emanuelovič Prismanjin, član proračunske komisije zveznega sovjeta, predsednik izvršnega odbora stavro-aleksandrovskega rajona, stalinovska pokrajina, član zakonodajne komisije; Jan Voljdemarovič Pejve, član sovjeta nacionalnosti, predsednik akademije znanosti Litvanske SSR, rojen leta 1906, Litvanec; Nikolaj Emanuelovič Prismanjin, član proračunske komisije zveznega sovjeta, predsednik izvršnega odbora stavro-aleksandrovskega rajona, stalinovska pokrajina, član zakonodajne komisije; Jan Voljdemarovič Pejve, član sovjeta nacionalnosti, predsednik akademije znanosti Litvanske SSR, rojen leta 1906, Litvanec; Nikolaj Emanuelovič Prismanjin, član proračunske komisije zveznega sovjeta, predsednik izvršnega odbora stavro-aleksandrovskega rajona, stalinovska pokrajina, član zakonodajne komisije; Jan Voljdemarovič Pejve, član sovjeta nacionalnosti, predsednik akademije znanosti Litvanske SSR, rojen leta 1906, Litvanec; Nikolaj Emanuelovič Prismanjin, član proračunske komisije zveznega sovjeta, predsednik izvršnega odbora stavro-aleksandrovskega rajona, stalinovska pokrajina, član zakonodajne komisije; Jan Voljdemarovič Pejve, član sovjeta nacionalnosti, predsednik akademije znanosti Litvanske SSR, rojen leta 1906, Litvanec; Nikolaj Emanuelovič Prismanjin, član proračunske komisije zveznega sovjeta, predsednik izvršnega odbora stavro-aleksandrovskega rajona, stalinovska pokrajina, član zakonodajne komisije; Jan Voljdemarovič Pejve, član sovjeta nacionalnosti, predsednik akademije znanosti Litvanske SSR, rojen leta 1906, Litvanec; Nikolaj Emanuelovič Prismanjin, član proračunske komisije zveznega sovjeta, predsednik izvršnega odbora stavro-aleksandrovskega rajona, stalinovska pokrajina, član zakonodajne komisije; Jan Voljdemarovič Pejve, član sovjeta nacionalnosti, predsednik akademije znanosti Litvanske SSR, rojen leta 1906, Litvanec; Nikolaj Emanuelovič Prismanjin, član proračunske komisije zveznega sovjeta, predsednik izvršnega odbora stavro-aleksandrovskega rajona, stalinovska pokrajina, član zakonodajne komisije; Jan Voljdemarovič Pejve, član sovjeta nacionalnosti, predsednik akademije znanosti Litvanske SSR, rojen leta 1906, Litvanec; Nikolaj Emanuelovič Prismanjin, član proračunske komisije zveznega sovjeta, predsednik izvršnega odbora stavro-aleksandrovskega rajona, stalinovska pokrajina, član zakonodajne komisije; Jan Voljdemarovič Pejve, član sovjeta nacionalnosti, predsednik akademije znanosti Litvanske SSR, rojen leta 1906, Litvanec; Nikolaj Emanuelovič Prismanjin, član proračunske komisije zveznega sovjeta, predsednik izvršnega odbora stavro-aleksandrovskega rajona, stalinovska pokrajina, član zakonodajne komisije; Jan Voljdemarovič Pejve, član sovjeta nacionalnosti, predsednik akademije znanosti Litvanske SSR, rojen leta 1906, Litvanec; Nikolaj Emanuelovič Prismanjin, član proračunske komisije zveznega sovjeta, predsednik izvršnega odbora stavro-aleksandrovskega rajona, stalinovska pokrajina, član zakonodajne komisije; Jan Voljdemarovič Pejve, član sovjeta nacionalnosti, predsednik akademije znanosti Litvanske SSR, rojen leta 1906, Litvanec; Nikolaj Emanuelovič Prismanjin, član proračunske komisije zveznega sovjeta, predsednik izvršnega odbora stavro-aleksandrovskega rajona, stalinovska pokrajina, član zakonodajne komisije; Jan Voljdemarovič Pejve, član sovjeta nacionalnosti, predsednik akademije znanosti Litvanske SSR, rojen leta 1906, Litvanec; Nikolaj Emanuelovič Prismanjin, član proračunske komisije zveznega sovjeta, predsednik izvršnega odbora stavro-aleksandrovskega rajona, stalinovska pokrajina, član zakonodajne komisije; Jan Voljdemarovič Pejve, član sovjeta nacionalnosti, predsednik akademije znanosti Litvanske SSR, rojen leta 1906, Litvanec; Nikolaj Emanuelovič Prismanjin, član proračunske komisije zveznega sovjeta, predsednik izvršnega odbora stavro-aleksandrovskega rajona, stalinovska pokrajina, član zakonodajne komisije; Jan Voljdemarovič Pejve, član sovjeta nacionalnosti, predsednik akademije znanosti Litvanske SSR, rojen leta 1906, Litvanec; Nikolaj Emanuelovič Prismanjin, član proračunske komisije zveznega sovjeta, predsednik izvršnega odbora stavro-aleksandrovskega rajona, stalinovska pokrajina, član zakonodajne komisije; Jan Voljdemarovič Pejve, član sovjeta nacionalnosti, predsednik akademije znanosti Litvanske SSR, rojen leta 1906, Litvanec; Nikolaj Emanuelovič Prismanjin, član proračunske komisije zveznega sovjeta, predsednik izvršnega odbora stavro-aleksandrovskega rajona, stalinovska pokrajina, član zakonodajne komisije; Jan Voljdemarovič Pejve, član sovjeta nacionalnosti, predsednik akademije znanosti Litvanske SSR, rojen leta 1906, Litvanec; Nikolaj Emanuelovič Prismanjin, član proračunske komisije zveznega sovjeta, predsednik izvršnega odbora stavro-aleksandrovskega rajona, stalinovska pokrajina, član zakonodajne komisije; Jan Voljdemarovič Pejve, član sovjeta nacionalnosti, predsednik akademije znanosti Litvanske SSR, rojen leta 1906, Litvanec; Nikolaj Emanuelovič Prismanjin, član proračunske komisije zveznega sovjeta, predsednik izvršnega odbora stavro-aleksandrovskega rajona, stalinovska pokrajina, član zakonodajne komisije; Jan Voljdemarovič Pejve, član sovjeta nacionalnosti, predsednik akademije znanosti Litvanske SSR, rojen leta 1906, Litvanec; Nikolaj Emanuelovič Prismanjin, član proračunske komisije zveznega sovjeta, predsednik izvršnega odbora stavro-aleksandrovskega rajona, stalinovska pokrajina, član zakonodajne komisije; Jan Voljdemarovič Pejve, član sovjeta nacionalnosti, predsednik akademije znanosti Litvanske SSR, rojen leta 1906, Litvanec; Nikolaj Emanuelovič Prismanjin, član proračunske komisije zveznega sovjeta, predsednik izvršnega odbora stavro-aleksandrovskega rajona, stalinovska pokrajina, član zakonodajne komisije; Jan Voljdemarovič Pejve, član sovjeta nacionalnosti, predsednik akademije znanosti Litvanske SSR, rojen leta 1906, Litvanec; Nikolaj Emanuelovič Prismanjin, član proračunske komisije zveznega sovjeta, predsednik izvršnega odbora stavro-aleksandrovskega rajona, stalinovska pokrajina, član zakonodajne komisije; Jan Voljdemarovič Pejve, član sovjeta nacionalnosti, predsednik akademije znanosti Litvanske SSR, rojen leta 1906, Litvanec; Nikolaj Emanuelovič Prismanjin, član proračunske komisije zveznega sovjeta, predsednik izvršnega odbora stavro-aleksandrovskega rajona, stalinovska pokrajina, član zakonodajne komisije; Jan Voljdemarovič Pejve, član sovjeta nacionalnosti, predsednik akademije znanosti Litvanske SSR, rojen leta 1906, Litvanec; Nikolaj Emanuelovič Prismanjin, član proračunske komisije zveznega sovjeta, predsednik izvršnega odbora stavro-aleksandrovskega rajona, stalinovska pokrajina, član zakonodajne komisije; Jan Voljdemarovič Pejve, član sovjeta nacionalnosti, predsednik akademije znanosti Litvanske SSR, rojen leta 1906, Litvanec; Nikolaj Emanuelovič Prismanjin, član proračunske komisije zveznega sovjeta, predsednik izvršnega odbora stavro-aleksandrovskega rajona, stalinovska pokrajina, član zakonodajne komisije; Jan Voljdemarovič Pejve, član sovjeta nacionalnosti, predsednik akademije znanosti Litvanske SSR, rojen leta 1906, Litvanec; Nikolaj Emanuelovič Prismanjin, član proračunske komisije zveznega sovjeta, predsednik izvršnega odbora stavro-aleksandrovskega rajona, stalinovska pokrajina, član zakonodajne komisije; Jan Voljdemarovič Pejve, član sovjeta nacionalnosti, predsednik akademije znanosti Litvanske SSR, rojen leta 1906, Litvanec; Nikolaj Emanuelovič Prismanjin, član proračunske komisije zveznega sovjeta, predsednik izvršnega odbora stavro-aleksandrovskega rajona, stalinovska pokrajina, član zakonodajne komisije; Jan Voljdemarovič Pejve, član sovjeta nacionalnosti, predsednik akademije znanosti Litvanske SSR, rojen leta 1906, Litvanec; Nikolaj Emanuelovič Prismanjin, član proračunske komisije zveznega sovjeta, predsednik izvršnega odbora stavro-aleksandrovskega rajona, stalinovska pokrajina, član zakonodajne komisije; Jan Voljdemarovič Pejve, član sovjeta nacionalnosti, predsednik akademije znanosti Litvanske SSR, rojen leta 1906, Litvanec; Nikolaj Emanuelovič Prismanjin, član proračunske komisije zveznega sovjeta, predsednik izvršnega odbora stavro-aleksandrovskega rajona, stalinovska pokrajina, član zakonodajne komisije; Jan Voljdemarovič Pejve, član sovjeta nacionalnosti, predsednik akademije znanosti Litvanske SSR, rojen leta 1906, Litvanec; Nikolaj Emanuelovič Prismanjin, član proračunske komisije zveznega sovjeta, predsednik izvršnega odbora stavro-aleksandrovskega rajona, stalinovska pokrajina, član zakonodajne komisije; Jan Voljdemarovič Pejve, član sovjeta nacionalnosti, predsednik akademije znanosti Litvanske SSR, rojen leta 1906, Litvanec; Nikolaj Emanuelovič Prismanjin, član proračunske komisije zveznega sovjeta, predsednik izvršnega odbora stavro-aleksandrovskega rajona, stalinovska pokrajina, član zakonodajne komisije; Jan Voljdemarovič Pejve, član sovjeta nacionalnosti, predsednik akademije znanosti Litvanske SSR, rojen leta 1906, Litvanec; Nikolaj Emanuelovič Prismanjin, član proračunske komisije zveznega sovjeta, predsednik izvršnega odbora stavro-aleksandrovskega rajona, stalinovska pokrajina, član zakonodajne komisije; Jan Voljdemarovič Pejve, član sovjeta nacionalnosti, predsednik akademije znanosti Litvanske SSR, rojen leta 1906, Litvanec; Nikolaj Emanuelovič Prismanjin, član proračunske komisije zveznega sovjeta, predsednik izvršnega odbora stavro-aleksandrovskega rajona, stalinovska pokrajina, član zakonodajne komisije; Jan Voljdemarovič Pejve, član sovjeta nacionalnosti, predsednik akademije znanosti Litvanske SSR, rojen leta 1906, Litvanec; Nikolaj Emanuelovič Prismanjin, član proračunske komisije zveznega sovjeta, predsednik izvršnega odbora stavro-aleksandrovskega rajona, stalinovska pokrajina, član zakonodajne komisije; Jan Voljdemarovič Pejve, član sovjeta nacionalnosti, predsednik akademije znanosti Litvanske SSR, rojen leta 1906, Litvanec; Nikolaj Emanuelovič Prismanjin, član proračunske komisije zveznega sovjeta, predsednik izvršnega odbora stavro-aleksandrovskega rajona, stalinovska pokrajina, član zakonodajne komisije; Jan Voljdemarovič Pejve, član sovjeta nacionalnosti, predsednik akademije znanosti Litvanske SSR, rojen leta 1906, Litvanec; Nikolaj Emanuelovič Prismanjin, član proračunske komisije zveznega sovjeta, predsednik izvršnega odbora stavro-aleksandrovskega rajona, stalinovska pokrajina, član zakonodajne komisije; Jan Voljdemarovič Pejve, član sovjeta nacionalnosti, predsednik akademije znanosti Litvanske SSR, rojen leta 1906, Litvanec; Nikolaj Emanuelovič Prismanjin, član proračunske komisije zveznega sovjeta, predsednik izvršnega odbora stavro-aleksandrovskega rajona, stalinovska pokrajina, član zakonodajne komisije; Jan Voljdemarovič Pejve, član sovjeta nacionalnosti, predsednik akademije znanosti Litvanske SSR, rojen leta 1906, Litvanec; Nikolaj Emanuelovič Prismanjin, član proračunske komisije zveznega sovjeta, predsednik izvršnega odbora stavro-aleksandrovskega rajona, stalinovska pokrajina, član zakonodajne komisije; Jan Voljdemarovič Pejve, član sovjeta nacionalnosti, predsednik akademije znanosti Litvanske SSR, rojen leta 1906, Litvanec; Nikolaj Emanuelovič Prismanjin, član proračunske komisije zveznega sovjeta, predsednik izvršnega odbora stavro-aleksandrovskega rajona, stalinovska pokrajina, član zakonodajne komisije; Jan Voljdemarovič Pejve, član sovjeta nacionalnosti, predsednik akademije znanosti Litvanske SSR, rojen leta 1906, Litvanec; Nikolaj Emanuelovič Prismanjin, član proračunske komisije zveznega sovjeta, predsednik izvršnega odbora stavro-aleksandrovskega rajona, stalinovska pokrajina, član zakonodajne komisije; Jan Voljdemarovič Pejve, član sovjeta nacionalnosti, predsednik akademije znanosti Litvanske SSR, rojen leta 1906, Litvanec; Nikolaj Emanuelovič Prismanjin, član proračunske komisije zveznega sovjeta, predsednik izvršnega odbora stavro-aleksandrovskega rajona, stalinovska pokrajina, član zakonodajne komisije; Jan Voljdemarovič Pejve, član sovjeta nacionalnosti, predsednik akademije znanosti Litvanske SSR

OB ROBU dogodkov

Vojna proti Ciprčanom

Ostre besede Stefanopulosa zaradi britanske politike na Cipru — Makarios poziva na množičen pasivni upor

New York, 27. sept. (Reuter). Grški zunanji minister Stefanos Stefanopulos je včeraj kritiziral sklep o imenovanju sir Johna Hardinga, načelnika imperialnega generalnega štaba, za novega guvernerja Cipra. Stefanopulos je obdolžil Britanijo, da vodi vojno proti Ciprčanom.

Ko je govoril o splošni razpravi Generalne skupščine OZN, je Stefanopulos dejal: »Vprašujem tiste, ki so pred dvema dnevoma s te tribune pridigali o vrhni tibe diplomacije, če smatrajo, da tudi ta britanska akcija sodi v področje takšne diplomacije?«

Po uradnih informacijah, ki so bile objavljene, je bil sir John Harding imenovan za guvernerja Cipra z nalogo, da povzede akcijo uničenja tistih, ki jih britanska vlada imenuje »protibritanske teroriste«, je dejal Stefanopulos. Grški zunanji minister je dalje dejal, da je Grčija zaskrbljena zaradi položaja, da pa so zaskrbljene tudi druge delegacije v Združenih narodih, katerih zanimanje za Ciper predstavlja »edini žarek upanja«.

Vsa grške organizacije so pozvale delavce na generalno 24-urno stavko v znak protesta, ker so Združeni narodi odklonili razpravo o vprašanju Cipra. Stavka se bo začela v četrtek ob 6. uri zjutraj.

Pričakujejo, da bo arhiepiskop Makarios na današnji izredni seji sveta etnarhije, vrhovne cerkvene oblasti Grkov

na Cipru, obrazložil svoj načrt »pasivnega odpora« proti Veliki Britaniji.

Makarios je že izjavil, da bo pasivni odpor tako močan, da bo izzval resne pretrese v upravnem aparatu. V cerkvenih krogih izjavljajo, da bodo morda zahtevali, naj grški občinski odbori v glavnih mestih in predsedniki vaških odborov podajo ostavko. Določeno število predsednikov vaških odborov je že dalo ostavko zaradi protesta proti britanskim oblastem.

Sovjetski veleposlanik položil venec na Avali

Beograd, 27. sept. (Tanjug). Novi sovjetski veleposlanik v Jugoslaviji g. Nikolaj Pavlovič Firjubin je danes dopoldne položil venec na grob Neznane junaka na Avali. Pri polaganju venca so bili prisotni šef protokola državnega sekretariata za zunanje zadeve Pavle Beljanski, predstavnik beogradske garnizije polkovnik Milinko Marojevič, predstavnik oddelka za zveze državnega sekretariata za narodno obrambo in člani sovjetske ambasade v Beogradu.

Adenauer se spet pripravlja na pot?

Bonn, 27. sept. (Tanjug). V Bonnu sodijo, da bi kancler Adenauer utegnil pred četvrtno konferenco še enkrat obiskati ZDA. Dokončni sklep o potovanju pa je odvisen od uspeha pogajanj zahodnih treh zunanjih ministrov v New Yorku.

Delen uspeh delavcev

Pariz, 27. sept. (Tanjug). 50.000 francoskih delavcev, ki so pretekli teden stavkali, se je vrnilo na delo, ker so delodajalci sprejeli zahteve za zvišanje plač za 5 do 9 odstotkov, čeprav so delavci zahtevali zvišanje za 12 odstotkov. 120.000 francoskih delavcev še stavka.

Volitve v Braziliji

V Braziliji bodo 3. oktobra predsedniške volitve. Vojne ladje, čolni »indijanske službe«, mule in kamioni razvažajo volilni material po obširni državi. Priprave tečejo, kot da je vse v najlepšem redu. Toda tudi politika v južni Ameriki ima svoja poba, kot je dokazala zadnja revolucija v Argentini, ki seveda ni ostala brez odmeva v Braziliji. Posebno je zaostrila odnose med Vargasovo Delavsko stranko in konservativci ter armado. Ti ji očitajo, da želi po vzorcu Peronove delavske milice oboževati argentinsko delanstvo. Tu je glavna tarča napadov podpredsedniški kandidat Gulari, ki ga dolžijo »promuknističnih simpatij«... Toda, enčimno od začetka.

Kot povsod v Latinski Ameriki, razen v tistih Švici, Urugvaj, ima v političnem koncertu armada svoje posebno mesto samostojnega regulatorja ustavnega življenja. Kar zadeva Brazilijo naj omenimo le lansko krizo v avgustu, ki se je končala s samostojnim predsednika Vargasa — pod pritiskom armade. Od tedaj, ko do udara sicer ni prišlo, temveč je posle po ustavi prevzel tedanji podpredsednik João Café Filho, je napetost stalno rasla. Tako, da je letos poleti, ko je ušel iz živalskega vrta v Rio razjarjen nosorog in so ga lovile po cestah policijske patrle, šel po pristojni glas: »O golpel — Udari!«

Nemalo je k temu pripomogel tudi govor generala Canroberta Pereira da Coste, ki je z avtoriteto načelnika generalnega štaba dejal, da vojska ne bo dovolila »medemokratičnih postopkov in sramotanja države«. Brazilce je postavila pred izbiro: svobodne, demokratične volitve ali vlada močne roke. Zelje armade so tu jasne, pripomnili bi le, za pojasnilo njene vloge, da je pokojni predsednik Getulio Vargas prevzel oblast prav s pomočjo armade leta 1930 in da ga je prav ta armada posejela dvakrat vrgla in ga končno lani prisilila v smrt. Za večino predsedniških kandidatov za oktobrske volitve trdijo voditelji armade, da so ali korumpirani ali pa, da so Vargasovci, kar je zanje bolj ali manj isto.

Tekmeči za najvišjo oblast v državi so:

general Juarez Tavora, kandidat armade in skrajne desnice,

birši guverner države Adhemar de Barros, zastopnik domačega kapitala in takojmenovanih »kapulstov«, nasprotnikov premoči glavnega mesta, in

birši guverner države Minas Gerais Juscelino Kubitschek, predstavnik levice in sredine in do neke mere vpliva »Carrioca«, t. j. Ria. Njegov podpredsedniški kandidat je voditelj delavske stranke Gulari, eden od glavnih kamnov spolitike konservativcev.

Prvi je armadi povšeči, drugemu ne zaupa, tretjega pa odkrito sovraži.

»O golpel« je bil pričakovano, pa ni prišel, ker je postalo zadnje mesece očito, da volilno telo, ki se je z zadnjo volilno reformo pomnožilo na petnajst milijonov volivcev, ne bo podprlo nobenih nasilnih posegov. K temu bi bilo dodati, da niti vsa armada ne podpira »regulatorskih« aspiracij svojih vrhov.

Svojo skrb za »demokratičnost« volitev je armada podprla z zahtevu po spremembi volilnega sistema v pričakovano, da jo bo kongres odklonil. V Braziliji je bilo doslej namreč razdeljevanje glasovnic prepuščeno strankam samim, ki so natisnile nanje samo imena svojih kandidatov in jih po navadi že kar izpolnjene delile volivcem. Sistem, ki je predvsem podpiral velike stranke z obilnimi sredstvi in razpredeno mrežo. Te armada seveda nima. Po novem naj bi organizacijo volitev prevzela država in skrbela za pravilen pretek postopka. Kongres je zakon sprejel v petnajstih minutah, v veliko razočaranje »golpistov«.

Oba glavna kandidata, Barros in Kubitschek sta izkušena politika, k temu pa predstavljata največji stranki v državi, tako, da se jima ni bati spremembe postopka, zato pa sta izbila vojakom iz rok močan argument.

Volitve torej po vsem videzu bodo, čeprav se mnogi, pod vplivom dogodkov v Argentini sprašujejo, če skušnjava za armado le ne bo prehuda.

J. Stular

Grški zunanji minister Stefanos Stefanopulos

Gospodarske zveze med Jugoslavijo in Avstrijo

Beograd, 27. sept. (Od našega beogradskega dopisnika). Gospoda Franc Dvoržak in dr. Franc Korenek, predsednik in generalni sekretar avstrijske zveze trgovinske zbornice sta imela danes popoldne v beogradske »Klubu privrednika« tiskovno konferenco, na kateri sta govorila o jugoslovansko-avstrijskih gospodarskih odnosih.

G. Dvoržak je izjavil, da je cilj njihovega obiska Jugoslavijo izmenjava mnenj o gospodarskih odnosih med Avstrijo in Jugoslavijo. Takih izmenjav mnenj je bilo doslej že več, kot n. pr. v Opatici in na Dunaju. Na teh sestankih so razgovori o jugoslovansko-avstrijskih gospodarskih odnosih znatno napredovali. G. Dvoržak je izjavil, da je te dni povabil predstavnike naše zunanjetrgovinske zbornice, naj bi konec oktobra obiskali Dunaj. Pričakujejo, da bodo v decembru verjetno začeli razgovore o novi trgovinski pogodbi med Jugoslavijo in Avstrijo.

G. Dvoržak je izjavil, da se je te dni razgovarjal s članom zveze in glavnega sveta tov. Milentijem Popovičem, s katerim je govoril predvsem o liberalizaciji medsebojne trgovinske izmenjave. Kakor je dejal, je Milentij Popovič izrazil željo Jugoslavije, da bi bila v trgovinskih odnosih z Avstrijo tretjina, kakor so tretjina države — članice organizacije za evropsko ekonomsko sodelovanje (OEEC). G. Dvoržak je izjavil, da ima Avstrija dobro voljo, da se tej jugoslovanski želji ugoditi.

Na vprašanje o dosedanjih trgovinskih izmenjavah med Jugoslavijo in Avstrijo je g. Dvoržak izjavil, da sta se gospodarski strukturi Avstrije in Jugoslavije v zadnjem času zelo spremenili. Pred vojno je bila Avstrija skoraj izključno industrijska država, medtem ko je bila Jugoslavija skoraj izključno kmetijska. Po vojni pa je Jugoslavija zelo napredovala v industrializaciji, medtem ko je Avstrija s svoje strani zelo povečala kmetijsko proizvodnjo. Medtem ko je leta 1945 Avstrija krila samo 48% svojih potreb po kmetijskih pridelkih, jih sedaj krije že 84 odstotkov. Sprememba gospodarske strukture Avstrije in Ju-

goslavije zato tudi narekuje, da se medsebojni gospodarski odnosi postavijo na drugačno podlagi, kot so bili nekaj. Iz tega izvirajo določene težave, ker sta sedaj pač obe državi industrijski.

Po mnenju dr. Koreneka bo prva naloga na decembrskih pogajanjih, da obe stranki proučita medsebojne možnosti za nadaljnje gospodarsko sodelovanje. Temeljite priprave za te decembrske razgovore predstavljajo po mišljenju dr. Koreneka dokaz, kako zelo Avstrija želi nadaljevati razvoj svojih gospodarskih odnosov z Jugoslavijo in kako si želi te odnose še poglobiti.

M. P.

Posvet zahodnih ministrov pred oktobrskim sestankom v Ženevi — Britanski tisk o težavah bližnje konference

pred oktobrskim sestankom v Ženevi — Britanski tisk o težavah bližnje konference

NEW YORK, 27. sept. (AFP). V hotelu »Waldorf-Astoria« se je danes ob pol 11. uri po krajevnem času začela konferenca zunanjih ministrov v treh zahodnih držav. Ministri so se zbrali v Dulesovem stanovanju v tem hotelu. Po sedanjem programu se jim bo jutri pridružil še zahodnonemški minister za zunanje zadeve von Brentano.

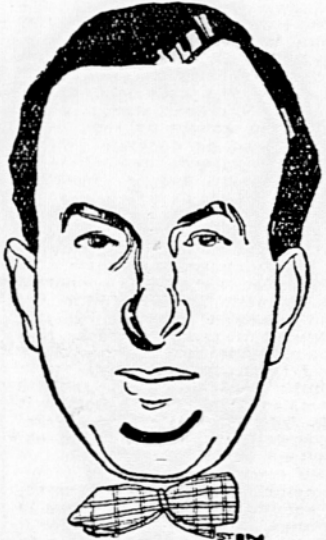
Konferenca bo zasedala dva dni in se bo ukvarjala z vprašanji inšer evropske varnosti in združitev Nemčije, ki bosta glavni vprašanji na ženevski konferenci. Pričakujejo, da bodo zahodni ministri pripravili splošni načrt za evropsko varnost, ki ga bodo v Ženevi predložili Sovjetski zvezi. Kar zadeva razorožitev, bodo zunanji ministri verjetno razpravljali o delu podobnega OZN za razorožitev. Govorili pa bodo tudi o ukrepih za nadaljnji razvoj odnosov med Vzhodom in Zahodom.

Von Brentano bo poročal trem zunanjim ministrom o nedavnih razgovorih med kanclerjem Adenauerjem in sovjetskimi voditelji v Moskvi.

London, 27. sept. (Tanjug). Britanski komentatorji opozarjajo na težave, pred katerimi stoji bližnja konferenca štirih zunanjih ministrov v

Sporočilo o Pearsonovi poti v Moskvo

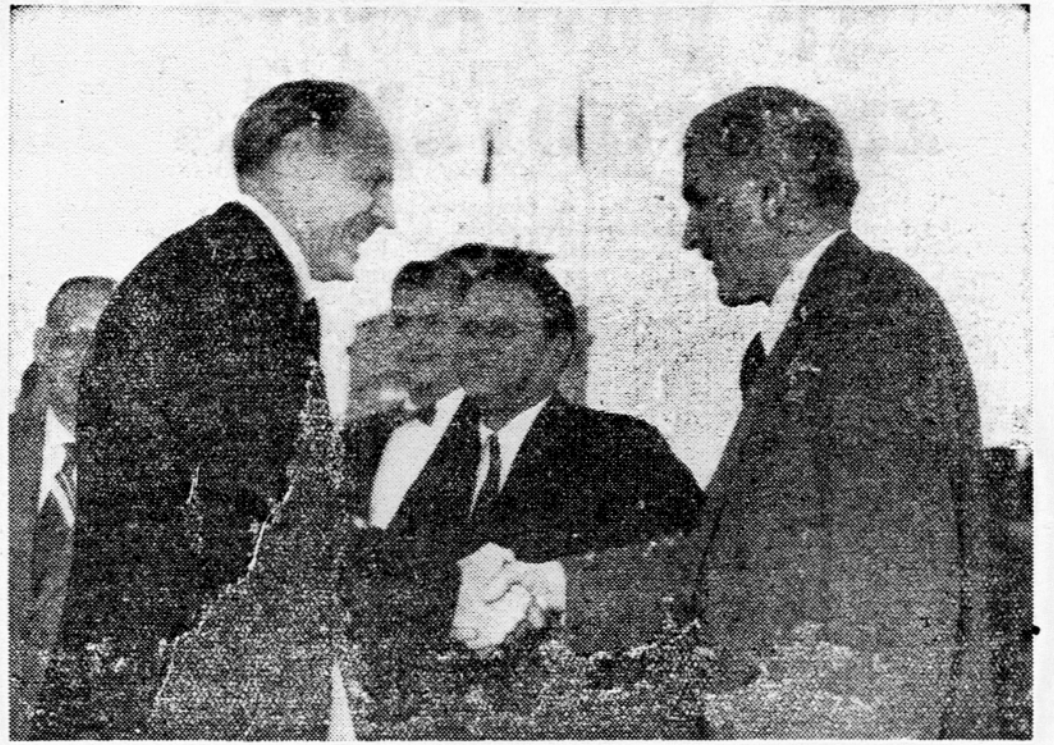
Moskva, 27. sept. (TASS). Zunanje ministrstvo Sovjetske zveze in Kanade sta objavila v Moskvi in v Ottavi sledeče skupno sporočilo: »30 septembra bo kanadski zunanji minister Lester Pearson s letalom

Kanadski zunanji minister Lester Pearson

odpotoval iz Ottawe v Sovjetsko zvezo, kjer bo od 5. do 12. oktobra gost sovjetske vlade na povabilo, ki mu ga je dal sovjetski zunanji minister Molotov med zasedanjem OZN v San Franciscu.

NOVICE V SLIKI

Predvčerajšnjim je prišel v Beograd g. Robert Murphy, namestnik državnega podsekretarja ZDA za zunanje zadeve. G. Murphy (levo) je ob prihodu na zemunsko letališče pozdravil šef protokola državnega sekretariata za zunanje zadeve Pavle Beljanski.

Sestanek Šamun-Kuatli

Libanonski politični krogi pripisujejo veliko važnost sestanku predsednikov Sirije in Libanona

Beirut, 27. sept. (AFP). — Libanonski politični krogi polagajo veliko važnost sestanku med predsednikom libanonske republike Kamijem Samunom in predsednikom siriske republike Sukrijem Kuatlijem, ki bo sredi oktobra in na katerem bodo vsklidili zunanjo politiko obeh držav.

Dozdeva se, da so odnošaji med obema sosednjima državama, ki so bili zlasti na ekonomskem področju dokaj napeti, sedaj na poti zboljšanja. Po eni strani vlada pripravlja, da bo nova libanonska vlada nadaljevala politiko, ki jo je začel Hamid Frandzi, kar krepi zoperstavljanje Sirije proti paktu, Ankar — Bagdad, po drugi strani pa je dejstvo, da je na čelu libanonske vlade Rašid Karam, zanesljiv pobornik ekonomskega zblizanja med obema državama.

Kakor poročajo iz zanesljivih virov, je Sirija pripravljena znatno popustiti na ekonomskem področju. Posebno je pripravljena ukiniti znani člen 151, ki zahteva, da je na čelu tujih družb v Siriji vedno sirjski direktor, zaradi česar je libanonska trgovina trpela veliko škodo. Smoter tega popuščanja je, da bi Sirija pripravila Libanon do tega, da spremeni svoje stališče do Johnstonovega načrta o izkoriščanju voda reke Jordan. Sirija se namreč odločno zoperstavlja temu načrtu in ga smatra kot manevar, ki naj bi vrnil mir z Izraelom, medtem ko po drugi strani kaže, da bi bila Libanon in Jordan pripravljena sprejeti uresničenje tega načrta. Sicer pa bo to vprašanje ena od glavnih točk dnevnega reda na medarabski konferenci, ki bo kmalu v Kairu.

Kakor poročajo, so v Kairu ugodno sprejeli sklep ameriške vlade o prodaji orožja Egiptu.

Iz obveščenih krogov se je zvedelo, da je Egipt zahteval orožje in opremo v vrednosti nad 10 milijonov dolarjev. Ta zahteva je bila dana že pred nekaj meseci, vendar pa ameriška vlada še ni dokončno odgovorila. Zvedelo pa se je tudi, da Egipt še naprej odklanja, da bi sprejel orožje na račun brezplačne pomoči, če bi bila ta pomoč pogojena z nekaterimi zunanje-političnimi aranžmaji v zvezi z obrambo Srednjega vzhoda.

Jemen bo predložil adenski spor OZN

New York, 27. sept. (AFP). Jemen je sinoči objavil sklep svoje vlade, da bo Generalni skupščini OZN predložil spor, ki ga ima z Veliko Britanijo o Adenu, če se ta spor ne bo mogel predhodno rešiti po diplomatski poti. Šef jemenske delegacije na letošnjem zasedanju OZN je izjavil, da upa, da bo njegova vlada dosegla »diplomatsko rešitev« z britansko vlado o tem vprašanju. Če pa se to upanje ne bo izpolnilo, je dejal, bo to vprašanje predloženo Združenim narodom.

FAURE V NERODNEM POLOŽAJU

Pariz, 27. sept. (Tanjug). Izredno zasedanje alžirske posvetovalne skupščine je bilo danes odloženo zaradi nedoločenega časa. Skupščina naj bi povedala svoje mnenje o predlogih francoske vlade za popolno integracijo Alžira. Toda že sinoči je večina članov drugega doma skupščine

odklonila vladne predloge na zasedanju. Zahtevali so, naj Francija prizna Alžiru položaj pridružene države.

Do odložitve zasebnega zasedanja je prišlo zaradi opozicije prvega doma, v katerem so v glavnem alžirski Francozi. Ti poslanci odklanjajo vladin predlog za gospodarske reforme in zahtevajo predvsem vojaške ukrepe proti nemirom in uporom.

Zaradi tega preokreta je francoska vlada v zelo nerodnem položaju. Kajti, če se alžirska skupščina ne sestane prihodnji teden, bo moral Faure 4. oktobra stopiti pred skupščino v Parizu »praznih rok«. Pa tudi sicer bi opustitev posebnega programa politični krogi ocenili kot slabost vlade. Vladi bi bila prisiljena v parlamentu začeti razpravo o svoji alžirski politiki, ki pa utegne povzročiti krizo vlade.

V Washingtonu so zadovoljni

Washington, 27. sept. (AP). Ameriški funkcionarji so zadovoljni z izjavo predsednika Turčije Bayara, da v kratkem pričakuje odgovor Irana v zvezi s pristopom k trojnemu paktu. S paktom o vzajemni obrambi so povezani že Turčija, Pakistan in Irak. V diplomatskih krogih pravijo, da ZDA ne izvajajo nobenega pritiska na Iran, naj bi pristopil k paktu.

Načrt o severnem delu obrambnega sistema je dobil zlasti vidno mesto v ameriškem strateškem planiranju, odkar so v Washingtonu prišli do zaključka, da ni upanja na neko splošno obrambno strukturo za Srednji vzhod, dokler bo tako globok prepad med Izraelom in arabskimi državami.

Katojama povabljen v Moskvo

Tokio, 27. sept. (AFP). Kakor poroča časopis »Nippon Kaisai«, je sovjetska vlada povabila predsednika japonske vlade Iširo Katojama, naj obišče Moskvo. Kakor poroča list, izvira ta vest iz krogov japonske vlade. Povabilo bo uradno odpotovanje po posvetovanju med Macumotom, šefom japonske delegacije in sovjetskimi predstavniki na japonsko-sovjetski konferenci v Londonu.

Lonardo se želi prikupiti

Nova vlada ima 14 članov, od katerih so 4 vojaki — Odstop argentinskega veleposlanika v Madridu in aretacija bivšega ministra za javna dela — Oblast bodo verjetno prevzeli krščanski demokrati, napoveduje »Daily Telegraph«

Buenos Aires, 27. sept. (AFP). Sinoči so bili imenovani štirje novi ministri, tako da ima sedaj argentinska vlada generala Eduarda Lonardija, poleg podpredsednika vlade kontraadmirala Isaaca Rojsa, 14 članov, od katerih so štirje vojaki. Deset civilnih ministrov ne pripada nobeni stranki. Za zunanjo vlado je bil imenovan Mario Amadeo, kasneje bodo vlado izpopolnili še z imenovanjem kmetijskega in finančnega ministra.

Začasna vlada je čisto tehnična. Generali vodijo vojno, letalsko in transportno ministrstvo, minister za mornarico pa je pomorski oficir. Po izjavi predsednika vlade Lonardija vlada ostala na oblasti samo toliko časa, kolikor je nujno potrebno za ureditev položaja v Argentini.

Novo vlado sta danes priznali Švedska in Irsko, tako da je do zdaj Lonardijev kabinet priznal več kot 20 držav. Med njimi tudi Irak kot prva arabska država.

Iz zanesljivih virov se je zvedelo, da je argentinski veleposlanik v Madridu Juan Isaac Cooc, ki je tudi stalni zastopnik Argentine v OZN, danes odstopil. Včeraj pa so v Buenos Airesu zaprli bivšega ministra za javna dela Roberta Dupeyrona. Argentinski sindikat delavcev hidroelektrarn in električnih central je objavil deklaracijo, v kateri zagovarja »resnično sindikalno demokracijo neodvisno od političnega ali upravnega varstva države«.

Sindikat poziva delavce, naj bodo združeni in naj podpre Generalno konfederacijo dela kot enotno delavsko organizacijo. Obenem priporoča sindikat tudi nacionalizacijo elektrarn.

V zvezi z novim položajem v Argentini piše londonski konservativni »Daily Telegraph«, da bodo oblast v Argentini verjetno

prevzeli krščanski demokrati, ki so se v boju s Peronom naglo okrepili. List sodi, da bi bila to najboljša rešitev, kajti sedanji predsednik Lonardi se na vse kriplje trudi, da bi dokazal peronistom, da so izgubili samo Perona«. Nova vlada se ne vtika

ZANIMIVA IZJAVA NENNIIJA

Rim, 27. sept. (Tanjug). — Sekretar socialistične stranke Italije Nenni je dal italijanskim gospinikom v Moskvi o nemškem vprašanju izjavo, ki je presenetila italijanske politične kroge. Nenni je dejal, da bo prišla Nemčija do svoje enotnosti, če se bo odcepila od Vzhoda in Zahoda. Voditelj italijanskih socialistov je nadaljeval, da v celoti soglašajo s koncepcijami Ollenhauerjeve nemške socialdemokratske stranke in da meni, da bi z združitvijo, do katere bi prišlo na svobodnih volitvah, Nemčija dobila socialistično strukturo, ki izhaja iz ekonomsko - socialne strukture dežele in političnih težajev množice. Sedanja struktura, ki je uresničena v Vzhodni Nemčiji, bi bila po tem procesu po mnenju Nennija zmanjšana na minimalni obseg.

V rimskih političnih krogih menijo, da je stališče voditelja italijanskih socialistov o nem-

škem vprašanju v kontrastu s stališči, ki so jih izrazili sovjetski voditelji za nedavnih razgovorov s predstavniki Vzhodne Nemčije.

Sporazum ZDA - SZ o izmenjavi ljubiteljev umetnosti

Moskva, 27. sept. (AP). Carlton Smith, direktor ustanove narodne umetnosti v New Yorku je danes podpisal sporazum z ministrom za prosveto Sovjetske zveze Nikolajem Mihajlovom o izmenjavi obiskov »ljubiteljev umetnosti« med ZDA in Sovjetsko zvezo. Po tem sporazumu bo po 50 umetnikov z vsake strani obiskovalo Sovjetsko zvezo oziroma ZDA. Pogajanja o izmenjavi sovjetskih in ameriških glasbenikov pa so zastala zaradi nesporazumov glede finančnih pogojev. Vseeno pa upajo, da se bodo ugodno končala.

Celje potrebuje zgradbo za Trgovsko šolo

Najbolj delaven šolski odbor na področju celjskega okraja je šolski odbor pri Trgovski šoli v Celju, ki ima že bogate delovne izkušnje, saj deluje že četrto šol-

socialno in zdravstveno stanje celjskega trgovskega naraščaja in ugotovili, da je najmanj tretjina učencev potrebna finančnih podpor. Zato je šolski odbor za-

Pogled na Celje

sko leto. Pred dnevi so se člani tega odbora sestali k prvi seji v novem šolskem letu, ki je prvič tudi prisostvoval zastopnik šolske mladine. Odborniki so razpravljali o podatkih, ki opisujejo

zato bodo v bodoče vsako leto te pregledne sistematiko ponovili. Novince pa bo pred sklenitvijo učne pogodbe pregledala še zdravniška komisija na celjski šolski polikliniki, saj so nekateri zdravniki izdajali potrdila o zdravstvenem stanju kar pavšalno. Šolski odbor je nadalje odobril prispevek za plačilo malic, ki jih prejema učenci preko Mednarodnega dedejeva fonda. Novi šolski koledar je za strokovne šole kaj neugoden. Prvo polletje prične 15. septembra in traja do 27. decembra (doslej do 15. januarja) in konča 10. junija. Tako je prvo polletje omejeno le na pčle 3 in pol meseca, a drugo traja 5 mesecev. To je med ostalim nerodno tudi zaradi tega, ker se nekateri predmeti poučujejo le eno polletje in je nesorazmerje med prvim in drugim polletjem po novem šolskem koledarju preveliko.

Težak problem predstavlja tudi pomanjkanje in odhajanje stalnih predavateljev — ekonomistov, ki zaradi vedno večje razlike v plačah odhajajo na službene mesta v gospodarstvu, pri raznih strokovnih združenjih itd. To vprašanje je pri ostalih ustanovah in zavodih pa tudi pri ljudskih odborih začasno rešeno z izplačilom dopolnilnih plač, le v prosvetni službi je še ostalo nerešeno. Tako je vedno večje število honorarnih predavateljev, ki pa so v svoji redni službi že tako obremenjeni, da se ne morejo v zadostni meri posvetiti vsem nalogam šolskega dela. Tudi predpisani honorar ne more pri-

vabiti strokovnjakov, saj z drugačnim nadurnim delom lahko laže več zaslužijo.

Najtežje, doslej nerешeno vprašanje pa predstavlja pomanjkanje lastnih šolskih prostorov — učilnic. O tem je bilo že mnogo napisane v šolskih »Letopisih«, strokovnih revijah in časopisih; občini zborni celjskih trgovinskih zbornice so tudi že večkrat sprejeli ustrezne sklepe, vendar se zaradi pomanjkanja finančnih sredstev rešitev tega vprašanja še ni premaknila z mrtve točke. V letošnjem šolskem letu je to še posebno pereče. Trgovska šola namreč gostuje samo v popoldanskem času v učilnicah Ekonomske srednje šole. Ta pa je morala v letošnjem letom zaradi precejšnjega navala v prvih letnikih tudi deloma urediti popoldanski pouk. Povrh vsega pa je tik pred pričetkom šolskega pouka še popustil strop v straniških orverga in drugega nadstropja.

Na mestih, kjer je odpadel omet se je prikazalo trilo tramovje. Nujno je, da strokovnjaki takoj pregledajo tudi ostali strop, saj sta obe šoli že pričeli z rednim poukom. Šolski odbor Trgovske šole se zaveda, da bo celjska šola brez lastnih prostorov morala prenehati z delom, pa čeprav je to ena izmed najstarejših šol v Sloveniji (po podatkih revije »Nova trgovina«, Beograd, pa tudi med najstarejšimi trgovskimi šolami v Jugoslaviji). V letošnjem šolskem letu se šola v štirih učilnicah 110 učencev, vendar moramo upoštevati, da je to komaj polovica trgovskega naraščaja s področja celjskega okraja. Ostali morajo obiskovati šolski pouk izven Celja in sicer deloma v internatski šoli Novo mesto, deloma v enaki šoli v Mariboru. V tem pogledu so trgovci celjskega okraja zares v »edinstvenem« položaju. Dočim se v ostalih trgovskih šolah v Sloveniji šolajo učenci iz domačega in še deloma sosednjih okrajev, pa je za naše ravno narobe — s področja enega in istega okraja v treh šolah!

Zato pričakujejo v prihodnjih dneh zastopnike Trgovinskih zbornice LRS, ki bodo skupaj s celjskimi zastopniki okraja, mestne občine in Trgovinske zbornice skušali najti ustrezne pogoje za rešitev tega težkega vprašanja — pri gradnji lasnega šolskega splotja za celjsko Trgovsko šolo.

Perspektive rudnika Globoko pri Brežicah

Vprašanje ognjestalne glin je bilo že ponovno predmet razprav na konferencah Združenja rudarske in glinske industrije, kjer so ugotovljali, da so kapacitete domačih glinokopov premajhne in da je potreben uvoz. V bližnji bodočnosti pa je računati še na nadaljnji dvig konzuma ognjestalne glin. Iz poročil posameznih geoloških zavodov pa je nasprotno videti, da so substancne rezerve ognjestalne glin — razen nekaterih visoko kakovostnih glin — zadovoljive, vendar pa nezadostno izkoriščane.

To dokazuje, da je rudnik dokaj primitivno ureden in opremljen. Kljub takemu stanju pa je rudnik dvignil svojo proizvodnjo od 4300 ton v letu 1953 na 25.000 ton v letu 1955. Za leto 1956 pa glede na nujnost naročil planirajo proizvodnjo 40.000 ton.

Z doseženim proizvodnjo je rudnik dosegel svoj višek. V nadaljnem pa obstoja nujnost sodobne izgradnje rudnika, ali pa znižanje proizvodnje.

Zaradi omenjene premajhne domače proizvodnje glin ne kaže proizvodnje še zmanjšati, kar glede na ugoden razvoj rudnika v zadnjih letih tudi ne bi bilo priporočljivo. Izgradnja rudnika bi imela zelo ugoden vpliv na gospodarstvo brežičkega bazena. Velike količine ugotovljenih substancnih rezerv ognjestalne glin, lignita in kremenčevih peskov na tem področju, ugoden geografski položaj, razpoložljivi strokovni kader ter obstojeca opremljena in rudnik nehoti navajajo na zamisel obsežnejše proizvodnje in tudi industrijske predelave ognjestalne glin na tem področju.

Premajhna domača proizvodnja, dolgi prevozi surovine do raznih bolj ali manj urejenih in oddaljenih šamotarn in obratov za žganje glin itd. zahtevajo izgradnjo novih peči za žganje ognjestalne glin. Ta dejstva narokujejo industrijsko predelavo glin. Z združenjem proizvodnje in obdelave ognjestalne glin v območju dane surovinske baze, pa bi seveda omogočili tudi znižanje proizvajalnih stroškov proizvodnje glin. Sam arandjelovski kombinat pa bi s tem dobil potrebno dopolnitev, kar bi po vsej verjetnosti omogočilo opustitev sedanjega uvoza, še celo več, omogočilo bi izvoz teh proizvodov.

Pričakuje, da bo Gospodar-

ski svet brežičke komune pri preučevanju tega vprašanja, pomembnega v državnem merilu, dobil vsu potrebno podporo pristojnih oblasti. Na to gospodarsko vprašanje je opozoril tudi že ljudski poslanec tov. Stane Nučič v zvezi s predvidevano gradnjo nove železnice po Sotelski dolini. P. O.

Nov živilski kombinat gradijo

Po dveletnem proučevanju in pripravah bodo v začetku oktobra začeli z izgradnjo mesnega kombinata v Zrenjaninu. Novi kombinat bo imel dva osnovna pogona in sicer glavni pogon za klanje, hladnjačo z zmogljivostjo 500 ton in oddelek za predelavo mesa in pa pogon za tehnično predelavo odpadkov ter stranskih proizvodov. Za proizvodnjo nad 7600 ton predelanih mesnih proizvodov bodo potrebovali 7500 goved, 75.000 ovac ter določeno število malih živali. Za potrebe domačega tržišča bodo proizvajali 1300 ton svežega mesa ter velike količine suhega mesa, slanine, klobas, konzerv, pastet in šunke ter tudi di masti. S tehnično predelavo odpadkov bodo proizvajali želatino, industrijske maščobe, razne surovine za farmacevtsko industrijo ter predelavo črev, kož, diške in rogov. Proizvajali bodo tudi 2000 ton mesne, kostne in krvne moke. Vrednost enoletne proizvodnje kombinata za domače in tuje tržišče bo znašala približno 1,5 milijard dinarjev. Za potrebni strokovni kader je predvidenih 16 milijonov dinarjev, da bi omogočili pridobitev potrebnih kvalifikacij 330 od skupno 500 delavcev, kolikor jih je kombinat zaposloval. Del surovin za potrebe kombinata je že zagotov-

ljen, deloma pa bo to doseženo še z vrsto ukrepov za napredek živinoreje, ki so v teku.

Koliko močnih krmil bo na razpolago v oktobru?

Zaradi pomanjkanja močnih krmil in da bi se zagotovilo čim pravilnejše razdeljevanje tega važnega artikla je bila junija meseca pri Kmetijski zbornici LRS ustanovljena posebna komisija za razdeljevanje močnih krmil. V tej komisiji so zastopniki določene število močnih krmil Glavni zadrugi zvezi, Mlekarskega odbora, tržne inspekcije, zbornice za kmetijstvo in gozdarstvo in Tovarne močnih krmil. Omenjena komisija je že za julij in avgust razdeljevala otrobe v skladu z načelom: močno krmilo živalim, ki dajejo tržne presečke. Komisija še vedno posluje, vendar s to razliko, da bodo odsele naprej ukrajne zadrugne zveze obračale na Skupnost LRS za promet z živali in Ljubljani, kjer bodo dobile napotke o tem, v katerih mlinih jim bodo nakazani otrobi za posamezni mesec. Komisija za razdeljevanje močnih krmil je že izdelala razdelilnik za oktober, november in december in ga predložila omenjeni Skupnosti. V oktobru bo razdeljeno v Sloveniji 2400 ton otrobov in 1200 ton močnih krmil.

Gospodarske vesti

Perspektive britansko-zahodnonemske trgovine. Predstavnik britanske industrijske federacije je izjavil, da bosta Zahodna Nemčija in Velika Britanija v nekaj letih druga za drugo največje tržišče. Bilo je rečeno, da Velika Britanija in Zahodna Nemčija nista samo konkurenta, ampak tudi dobra tržišča za vzajemno plasiranje blaga.

Nespremenjena situacija na britanskem trgu živega srebra. V zadnjem času ponudbe mehkega živega srebra niso bile velike. Zaradi previsokih italijanskih in španskih cen trg ni bil preveč aktiven.

Egipt je ukinil takso na izvoz riža. Egipčansko ministristvo za finance je 13. septembra ukinilo izvozno takso na riž, povečalo pa je takso za izvozna dovoljenja za to blago. — Kakor izjavljajo, je bila izvozna taksa ukinjena zaradi tega, ker so prejelji prošnje za izvoz samo za 51 ton riža, čeprav je bil dovoljen izvoz v količini 10.000 ton.

Zahodnonemški trg premoga. Zahodnonemški minister za gospodarstvo je izjavil, da ne bo potrebno ponovno uvesti racionaliranja premoga, čeprav bo situacija na tržišču premoga to zimo težka. V kolikor ne bo zima nenormalno huda, bo Zahodna Nemčija v stanju uspešno zoperstaviti se pomanjkanju premoga brez velikih težav.

Potniki in red ter čistoča na železnici

Samo v Sloveniji prevozijo naše železnice približno 30 milijonov potnikov letno. Sprito tako veliko število potnikov je razmišljanja vredno, kako je mogoče v Janih prilikah prevoziti tolikšno množico redno, varno in kulturno brez sodelovanja in pozornosti tudi samih potnikov.

Železnici si s svojim širokim delavskim samoupravljanjem močno in z vsro skrbijo prizadeva, da bi v okviru danih možnosti zadostila pomočim, ki smo jih uvodoma navedli. Ključni pomeni imajo sodelovanja tudi s strani potnikov samih in to sodelovanje tudi nekoliko ogledimo. Pozno prihajanje potnikov k potniških blagajnam povzroča gnečo in nered, večkrat pa tudi spore, tako med samimi potniki, kakor tudi s blagajničkim osebjem. Ker plačila vozne karte po redni prevoznici ceni le okrog 2% preveča z raznimi prevoznimi olajšavami, ki zahtevajo neprijetno več časa za odpravo, kakor po redni vozni ceni, bi bilo razumno in prav, da bi vsaj ti potniki prihajali pravčasno k potniškim blagajnam, v kolikor niso mogli nabaviti prevoznih izkazov, eventualno že v predprijavi s čemer bi pripomogli k hitrejši in redni odpravi se izoznih potnikov in evensikalnim reklamacijam. Če pa imajo takšni zakašneli potniki še priljago, ki bi

morali predati za prevoz, se nereditnosti in negotovnosti se povečajo. Podobne nevednosti spremljajo zakašneli potniki tudi pri samem vstopu na vlak, ko ob vlakih begajo sem in tja in iščejo ustrezne prostore, neredko pa se dogaja tudi, da vstopijo na nepačni vlak, ali celo skačejo nanj, ko je že v teku, pri čemer je ne glede na prekršek, ogrožena tudi njihova osebna varnost. Takšni potniki so navadno razburjeni in niso dovzetni za pouk in opozorenje razne umazane ročne priljagice od strani službojočega osebja. Vsa taka opozorila običajno smatrajo za šikaniranje, oziroma za nepravilen odnos do potnikov.

Tudi odnos do premoženja, ki ga upravljajo železnice po vzgledu nekaterih ne malo kaže, da gre za kulturno prevažanje. Dokaj navaden pojav je stopanje z umazano obutvijo na sedeže in polaganje razne umazane ročne priljage na sedeže, pa naj si bo to v tretjem, drugem ali prvem razredu in ne glede na to, ali je to potniški, brzi ali ekspresni vlak, prav tako in uvrščeni tudi vsakodnevni prijavljani pravčasno k potniškim blagajnam, v kolikor niso mogli nabaviti prevoznih izkazov, eventualno že v predprijavi s čemer bi pripomogli k hitrejši in redni odpravi se izoznih potnikov in evensikalnim reklamacijam. Če pa imajo takšni zakašneli potniki še priljago, ki bi

merl, ko pomorejo pri vzpostavljanju potrebnega reda tudi sopotniki. Prav tako udomačena in grda razvada je tudi odmetavanje vseh mogočih odpadkov na tla, od jajčnih lupin, pomaranč in ogrizkov, pa do zmečkanega papirja in drugih odpadkov. Še pred nedavnim časom se je zgodilo, da je neka potnica, ki je stopila na pomarančan olinek, padla ter si pri tem zlomila nogo in zvilva roko. Olinek je odvrgel slabo vzgojen potnik, nevednostni za to pa nosi pretežno železnica.

Vse grabe vredni so tudi potniki, ki potujejo v vlnjenem stanju ter nadlegujejo svoje sopotnike, kvarijo vozno opremo, čestokrat z bruhanjem pomazanijo ne le stranice, temveč tudi hodnike, notranje in zunanje stene pri oknih, kar posebno kvarno vpliva na potujočo mladino. Resnično in ljubo bo moramo ugotoviti, da so pri nas tudi potniki, ki pazijo na red in čistočo. Za primer: dve skupini šolskih izletnikov sta potovali vsaka v svojem vozu od Ljubljane do Lesca. Bled. Po izstopu izletnikov se je pokazala skoraj neverjetna razlika. Prvi voz je bil skoraj dobesedno nastlan s češnjevim peskam, jajčnimi in pomarančnimi lupinami, kruhom, razbitimi steklenicami, papirjem in bil pomazan cel od bruhanja, da je voz kazal pravo silko smetišča. Zaradi tega je bil voz izločen ter moral teči zaklenjen v svojo domovno postajo na temeljito čiščenje. Nasprotno temu pa v drugem vozu ni bilo opaziti niti sledu o kakem neredu. Na tleh in v no-

KULTURNI RAZGLEDI ZAPISKI o letošnjem festivalu v Salzburgu

CIRIL CVETKO

(Konec) S temi skromnimi vrsticami ne bi hotel zaključiti poglavlja o gledališču. Kajti, čeprav oficijelni almanah nikjer ne omenja marionetnega gledališča in je tudi reklama za njegove predstave dolga, smatram za svojo dolžnost, da se vsaj v nekaj besedah spomim izrednega užitka, ki mi ga je nudila ta umetniška ustanova. Blizu Landestheatra in Mozarteuma je v dvoriščnem splotju urejena čedna dvorana s sorazmerno velikim, tehnično odlično urejenim odrom (razsvetljava in zvočni posnetki so svetleški) Pozrtvovalna lutkarska skupina tu neutrudno dela, neprestano tehnično se izpopolnjuje oder, študira in predvaja svoj bogat repertoar od igrice do operet in oper. Obiskal sem eno izmed popoldanskih predstav. Dvorana je bila prepolna francoskih študentov in sijočih obrazov mladičkov bogue od kod, ki so se stiskali ob starših. Kot prva je bila na sporedu Mozartova enodjejanika »Bastien in Bastien«, mladostno skladateljstvo delo. Sam nisem vedel,

kaj so mi izginili predsoedki. Pozabil sem tudi, da gledam lutke, kajti mizanscena, kostumi, razsvetljava, dekoracije in nebroj režiserjevih drobnih domislic, tehnično izvrstno izvedenih, vse to bi bilo vredno velikega odra! In nato pantomima ob spremljavi Mozartove serenade »Mala nočna glasba« pa »Obisk v Schönbrunn« in končno koreografska študija na znano skladbo Saint-Saënsa »Umiraajoči labod« posvečena veliki Ani Pavlini. Koliko poezije, koliko lepote in tehnične dovršenosti! Zal mi je bilo, da nisem mogel videti »Carobne piščali« v izvedbi orkestra dunajskih filharmonikov, zboru Dunajske državne opere, Antona Dermotta, Gottloba Fricka, Erika Köth in Hannelore Steffek. Pomislil sem le še na to, kako veliko in hvaležno področje dela se odpira našim lutkarjem, če bodo tudi izkoristili izkušnje takih odrom, kakršen je v Salzburgu. Precej manjše pozornosti kot veliki simfonični koncerti du-

najskih filharmonikov so bili deležni solistični in komorni koncerti. S tem seveda ni rečeno, da bi bila kvaliteta ter prireditev v katerem koli oziru nižja. Nasprotno! Nastopi Smetanovega ali Barylljevega Smetanovega, Scarlattijevega orkestra iz Neaplja ali violinista Nathane Milsteina so bile visokovredne umetniške storitve. Vzroki za sibejši odziv so gotovo druge. Publika, kakor pri nas, tako tudi v svetu bolj ljubi velike, kot pa intimne prireditve. Le največja in znana imena potegnejo pestro mednarodno publiko v koncertne dvorane.

V okviru teh komornih koncertov je na nedeljskih matineejah domači komorni orkester Mozarteuma izvajal le Mozartova dela. Renomirani ansambel, ki se leta in leta sistematično posveča gojitvi Mozartove glasbe in s posebnim zadovoljstvom izvaja mojstrstva manj znana dela, je v petih tednih festivala ogromno nastopal: pri opernih predstavah, pri matineejah, pri serienadnih koncertih, pri zaključnih koncertnih nastopih internacionalne Akademije in končno pri večini duhovnih koncertov. Nič čudnega torej ni, če njegovi nastopi niso mogli biti do kraja pripravljivi, kar smo zlasti inozemski poslušalci želeli in pričakovali. Ne bi mogel posebej naštevati solistov, ki so nastopili s orkestrom Mozarteuma na matineejah. Omeniti pa bi hotel ganljivo nastop 30. avgusta, ko sta k izvedbi koncerta v C-duru prišla skupno na oder znana svoločna interpretka Mozartove muzike pianistka Klara Haskil in dirigent Paumgartner. Koliko prednosti, koliko žara in energije, da bi delo kar najkvalitetneje predstavila. Nabito polni auditorij (za spremembo) je dobro čutil skupni utrip obeh umetnikov in ju za odlično izvedbo toplo nagradil.

Otvoritev retrospektivne razstave Ivana Kosa

Maribor, 27. IX. V ned. okrog 11. ure je bila v prostorih Umetnostne galerije otvoritev retrospektivne razstave znanega mariborskega akademskega slikarja prof. Ivana Kosa, ki je razstavljal okrog 200 olinatih slik, grafik — predvsem lesorezov in linorezov ter risb. Otvoritev razstave se je udeležil tudi predsednik Okrajnega odbora Socialistične zveze Maribor Vladko Majhen. Pred-

loval je s prvim umetniškim klubom v Mariboru, s klubom Glogar. Pozneje je bil eden najaktivnejših članov kluba »Brazda«. Da se Maribor danes lahko poonaša že z neko stopnjo likovne tradicije, je to v veliki meri zaslug Ivana Kosa. Posebej za Maribor ima zasluge budnega in neutrudnega kronista, ki je od nekaj spremljal dogajanje v našem mestu. Narisal je galerijo po-

Ivan Kos: Dva portreta

sednik Društva upodabljajočih umetnikov v Mariboru Lajči Pandur je pozdravil vse navzoče in čestital jubilaru k uspehi razstavi, v kateri je prikazal svoje plodno delo v zadnjih 35 letih. Upravnik Umetnostne galerije Branko Rudolf je v svojem govoru poudaril, da razstava v sorazmerno mali galeriji ne more prikazati umetnikovega celotnega dela. Dejal je, da sodi Ivan Kos med najstarejše slovenske umetnike, ki je deloval predvsem v Mariboru, kjer je pomagal organizirati likovno življenje. Sode-

menjih mož, pa tudi tistih človeško pomembnih postav z ulice. Kos je ropel realist. Različne smeri so se ga dotaknile, saj je z njimi živel. Umetnik jih je asimiliriral in z njimi bogatil svoj izraz. Tehnično je treba opozoriti na veliko število izredno težke tehnike njegovih akvarelnih portretov, ki so sami po sebi redka zvrst, in na dovršene grafike, ki bodo mogoče ostale med njegovimi najboljšimi storitvami, kot so ugotovili tudi na številnih razstavah v tujini. Na koncu je čestital jubilaru k doseženemu uspehu z željo, da bi prav tako kot doslej nadaljeval svoje plodnosno delo. K. M.

Podprimo letošnjo akcijo Podmladka Rdečega križa pri zbiranju sadja za šolske kuhinje.

tranjosti voza ni bilo opaziti niti najmanjših odpadkov, niti ni bil voz kakorkoli zamazan. Otroci v obeh vozovih so bili približno enake starosti, toda pod ločnim vodstvom in so se pač obnašali tako, kakor je pač vedstvo skrbelo za vzdrževanje reda in čistoče. Prvi nedvomno niso bili opozorjeni na red in snago, drugi pa so bili o tem nedvomno skrbno poučeni. Navedeni primeri o nekulturnem odnosu do reda in čistoti potnikov vseh vrst, ki so po enem mesecu ponovno v delavnico zaradi zamazanosti, raztrganosti ali drugih prevleke in podobno. Kar smo zanimali, je le skromen — droben prikaz neštehtih nereditnosti, nedisciplin in nekulturne ponašanosti potnikov, ki povzročajo železnici dnevno veliko škodo. Ta prikaz naj bi bil poziv vsem udeležencem železnice, da le dosledno sledimo predpisom na železnice zveščeno ter da si vsi želimo tudi na železnici urejen red, napredka in udobnega ter kulturnega prevoza za potnike. Če namreč vsi potniki nismo brez pomoči vseh tistih, ki se železnice poslužujejo. K. C.

Ujeto mesto

Ameriški film Ujeto mesto, ki ni nastal v atelejih vodilnih filmskih družb in ki zanj ne delajo reklame imena slovenskih zvezdnikov, bo vendarle privlačil precej obiskovalcev. Ne le zato, ker je ta film dobro režirana kriminalka, temveč predvsem zaradi tistih lastnosti, zaradi katerih lahko Ujeto mesto le z neko rezervo uvrstimo med kriminalne filme. S tem filmom so ameriški filmski ustvarjalci povedali domači javnosti v obraz nekaj neprijetnih dejstev, ki bi jih mnogi ljudje v Ameriki najraje zamolčali in prezeli. Ta dejstva sta scenarista zakrila z napeto in kriminalno spominjajočo zgodbo, režiser pa je še posebej poskrbel, da noben prizor ne izzveni nenaravno in neverjetno.

Meč in roža

Walt Disney, ki smo ga doslej poznali le kot ustvarjalca filmskih risanic, je nam je tudi delo producent igranega filma. Priznati moramo, da je tudi na tem področju dosegel lep uspeh in zelimo si že, da bi kmalu videli tudi njegovo umetniško-dokumentarne filme iz živalskega in rastlinskega sveta, ki so zadnja leta dosegli na filmskih festivalih zadovoljiva priznanja. Barvni film Meč in roža, ki ga je nabavilo slovensko podjetje za izposojanje filmov Vesna iz Ljubljane, snovno posega v dobo, ki je že mnogokrat nudila zgodovinsko ozadje angleškim in ameriškim filmom. To je obdobje angleškega kralja, zapravilca in večnega ženina Henrika VIII. Snov tega filma spominja na Scottove romane z izmišljenimi junaki in obrod pogodbene zgodovinske ozadje nam sploh bi lahko ta film postavili ob bok filmu Ivanhoe, saj je prav tako barvit, razgiban in razkošno dekoriran. Napeta zgodba, v kateri gledalci spremljajo ljubane inke v dvobojni lovi, zabava, pobegih in drugih pustolovščinah, bo posebno navdušila našo mladino, pa tudi starejši se bodo ob njej razvedrili in zadovoljili. Režija (Ken Annakin) in glavne vloge (Glynis Johns in Richard Todd) so zaupane večim rokam. Zanimivo je se nam je tudi dejstvo, da kralja Henrika VIII. ne igra slavni Charles Laughton, ki je imel do sedaj nekakšen »monopol« za to vlogo, temveč prav tako priznani James Robertson, ki po poštvi in zeri prav ni na oskaja za velikim Laughtonom. S. G.

Tečaji ženskih društev na Gorenjskem Problemami nove občine v Ajdovščini

Kakor smo že poročali, je bila pred kratkim ustanovljena v Kranju Zveza ženskih društev, ki bo ustanovljala in vodila razne gospodinske tečaje, skrbela za razbremenitev gospodinjstev in sploh za pravilno delo vseh ženskih društev na Gorenjskem. V zadnjem času so začela vsa ženska društva s pospešenim delom, kar je znak, da se zavedajo svojih nalog. Po vsej Gorenjski so razni gospodinski tečaji, ki se jih udeležujejo predvsem mlade gospodinjke in dekleta. V Kranju je tromesečni gospodinski tečaj, ki ga obiskuje lepo število žensk, poleg tega pa imajo tudi tečaj za vkuhanje. V Radovljici so te dni zaključili tečaj za konzerviranje zelenjave in sadja ter izdelavo brezalkoholnih pijač. Tega tečaja so se udeležile predvsem tiste žene in dekleta, ki bodo pridobile znanje lahko posredovale drugim v raznih tečajih Rdečega križa in Društva za napredek gospodinj-

stva. Tudi v Skofji Loki bodo v kratkem priredili gospodinski tečaj. Ponekod pa ovirajo delo teh društev pomanjkljivi prostori, kjer se žene uče. Tako imajo n. pr. tečajnice v Kranju na razpolago le prostor v osnovni šoli, toda pri delu jih moti šolska kuhinja, ki uporablja iste prostore. Ženska društva v veliki me-

ri pomagajo tudi zaposlenim ženam s tem, da ustanovljajo gospodinske biroje, ki posredujejo razne usluge, kot n. pr. pranje, šivanje, likanje, popravljanje itd., na drugi strani pa nudijo zaslužek nezaposlenim ženam. V Kranju delujejo že delj časa tak biro in kar dobro uspeva, prav tako pa se tudi v Skofji Loki ukvarjajo

z mislijo, da bi čimprej ustanovili takšen biro. Ženska društva na Gorenjskem pa se bavijo tudi s problemom, kje in kako zaposliti od 14 do 16 let stara dekleta, ki jih je tu kar precej. V posredovalnici za delo v Kranju jih je prijaviženih nad 100 in bo tudi za te treba najti primerno zaposlitev. -ok-

Problemami nove občine v Ajdovščini

S septembrom je začel z delom nov občinski odbor v Ajdovščini, ki je dosedaj imel že tri redne seje, na katerih je izvolil razne svete in komisije. V 10 svetih sodeluje 74 članov, medtem ko je ljudskih odbornikov 43. Okrog 120 državljanov bo sodelovalo v 22 krajevnih odborih, od katerih so doslej izvolili že 12. Zbori volivcev so bili izvedeni skraj na celem področju občine. V glavnem so vsi referati zasedeni. Manjka še načelnik oddelka za splošno upravo in proračun, referent za kmetijstvo, veterinar, gradbeni tehnik, referent za statistiko, tržni inšpektor in planer. Tega kadra ne morejo dobiti zaradi krize s stanovanji.

Na področju občine sta dva krajevna urada na Colu in v Selu, ki skupno z občinskim odborom zaposlujeta okrog 20 uslužbencev. Ljudsko-prosvetno delo je razgibano predvsem v Ajdovščini, kjer je delavna »Svoboda« in mariljev mladinski gimnazijski šolski zbor ter Ljudska univerza. Stanje je slabše na podeželju, kjer je le od časa do časa kakšna prireditev domačih prosvetnih društev.

bo še vedno kriza za prostore. Šolski svet pri občinskem odboru je eden najdelavnejših v okraju, saj je razposlal pred dnevi posebne ankete liste vsem šolam tega področja, da bi se seznanil s problemi in težavami ter bi jim potem lažje pomagal. In še eno od takih pereh vprašanj je treba omeniti. To je stanovanjska stiska. V Ajdovščini bi potrebovali nad 100 družinskih in skoro tisoč samskih stanovanj. Da bi zmanjšali stanovanjsko stisko, so pred kratkim ustanovili občinski stanovanjski kreditni sklad, iz katerega bodo trpali sredstva za te gradnje. Vanj bodo prostovoljno in v razumevanju vlagala denar podjetja, ki so k skladu prostovoljno pristopila.

IZ VELIKE NEDELJE

Na pobudo okrajne zadrufne zveze v Trbovlje bodo zgradili v okolici Velike Nedelje avto-školarjaka za rebo osvoarvne siarjerske kokioli. Ker je tukajšnja zadruga spomlad nabavila precej piščancev štarjerske pasme in ju razdelila med kmetovarice, je vsakakor potrebna graunja kokonjakov, da se ia pasma še bolj razmnoži. Za graunjo, s katero bodo pričeli še letos, bo praprevajala potovico strokovar, za razna zveza, ostalo pa kmetovalec sam.

SZDL je imela po vaseh več sestankov za ustanovitev občinskih pododborov in krajevnih urarov. Ker je sedež občinskega odbora v Ormožu, so se v vsi oddelki rentabilni, je strojni odsek una manjkosno izgubo.

Te dni je v gozdni upravi revidirala, da se pregleda gospodarstvo poljovarje, podjetja in ugovori morebitne nepravilnosti.

Ker se začenja setev ozimim, se kmetovarici zanimajo za semensko blago. Nekateri so sklenili s kmetijsko zadrugo razmnožiti kmetijsko setev semenskega jezmena. Ker se tu ječmen zelo dobro obnese in je odlične hranilne vrednosti, je prav, da ga kmetje čim bolj razmnože.

Kje je njihova nacionalna zavest?

Na avtomobilski cesti med Opatijo in Puljem je lep zavil, kjer se mnogi domači in tuji avtomobilisti prav radi ustavijo in občudujejo lepote istrske obale. Ta razgledna točka je ograjena s kamnito ograjo, na katero se izletniki tako, kot je to v navadi potosod na svetu, prav radi pod-

Še več pomoči vasi

Na plenumu okrajnega odbora Ljudske prosvete okraja Trbovlje, ki je bil v Senovem, so razpravljali o delu ljudsko-prosvetnih društev, o delu posebnih komisij okrajnega odbora Ljudske prosvete in o ostalih nalogah Ljudske prosvete okraja Trbovlje. V letošnjem letu so pri okrajnem odboru ustanovili posebne komisije, in sicer za instrumentalno glasbo, za vokalno glasbo, za knjižnice, dramatično in izobraževalno dejavnost. Te komisije pomagajo pri reševanju vprašanj ljudsko-prosvetne dejavnosti. Čeprav obstajajo komisije le nekaj mesecev, so dosegle zadovoljive uspehe, posebno priznanje pa zaslužijo komisija za instrumentalno glasbo. Več razprave je bilo o pomoči in delu ljudsko-prosvet-

nih društev na vasi, ki so kljub mnogim težočam (pomanjkanje kulturnih oziroma združinskih domov, potrebnevo kadra itd.) dosegla zadovoljive uspehe. Kot v »Svoboda« v naših središčih bo treba tudi na vasi skrbeti za izobraževanje ljudi. Tudi v delu »Svoboda« v centrih bo treba še več dela, predvsem na področju izobraževanja. Svobode so se organizacijsko še močno utrdile in upravičeno lahko pričakujemo večjih uspehov, kakor so jih dosegli dosedaj. Okrajni odbor Ljudske prosvete Trbovlje čaka še veliko nalog, predvsem pa bo treba nuditi več pomoči vasi, našemu kmetu, da bo hitreje spoznal pridobitve in napredek socialistične Jugoslavije. M. L.

Rudarska šola v Zagorju in vzgoja naraščaja

Znano je, da je rudarska tradicija v Zagorju stara že 200 let. Kljub temu pa je rudarsko strokovno šolstvo zaživelole šele pred leti. Prevalovala je namreč miselnost, da rudarju ni potrebna strokovna izobrazba.

Ze leta 1945 so v Zagorju začeli misliti na ustanovitve nižje industrijske šole z raznimi oddelki. Po log rudarskega oddelka so takoj ustanovili še kovinarski oddelke. V šolo so se vpisali mnogi Zagorjanci pa tudi mladinici, ki so prišli iz drugih krajev ože domo-

vi ne iz drugih republik. Zato se je pokazala potreba, da se ustanovi pri nižji industrijski šoli še Dijaški dom. Stavbe, v katerih sta šola in Dijaški dom, niso primrne. Zato so že večkrat razpravljali o tem, da so načrti žal še neizvedljivi. Vendar pa bo

kl. Do tedaj so namreč poučevali na šoli le honorarni predavatelji, rudniški namestenci ter učitelji in profesorji. Zaradi svoje prezaposlenosti v službi in v šoli le-ti niso mogli dati učenecm istega, čar bi sicer lahko. Pozneje so na šoli namestili še več kvalificira-

treba v bližnji prihodnosti tudi ta problem rešiti v korist rudarskega naraščaja v Zagorju. V zadnjem času se je uspeh na šoli znatno izboljšal, ko so stalno namestili kvalificirane učne mo-

nih učnih moči in so se uspehi ter disciplina znatno zboljšali, precej pa se je poglobilo tudi sodelovanje med šolo in Dijaškim domom. V letošnjem letu so odprli še elektrooddelek, ki so ga pred leti ukinili. Tako ima šola zdaj rudarski, kovinarski in elektrooddelek. Obstoj šole je večkrat predmet razgovorov, čeprav vemo, da opravlja šola važno vlogo, pri vzgoji rudarskega naraščaja v Zagorju. Večkrat se namreč pojavlja še stara miselnost, da lahko postane rudar brez strokovne izobrazbe, saj se lahko kot nekvalificiran delavec pričludi rudarskemu poklu. Vendar pa večina Zagorjanov ceni pomembno vlogo, ki jo opravlja Industrijska šola s svojimi oddelki v Zagorju in ne bodo dopustili, da bi prenehali s temeljito izobrazbo našega rudarskega naraščaja. M. L.

Mnogo delavcev ni vključenih v sindikate

Na zadnji seji okrajnega sindikalnega sveta Trbovlje-Krško so ugotovili, da še vedno 2500 delavcev ni vključenih v sindikalne vrste v trbovljskem okraju. Okrajni sindikalni svet je s pomočjo krajevnih sindikalnih svetov posvetil veliko pozornost čim večjemu izobraževanju članstva. Krajevni sveti so skupaj s sindikalnimi podružnicami organizirali strokovna in politično-ideološka predavanja. Lani je bilo organiziranih okoli 140 predavanj ter 49 seminarjev in tečajev. Sindikalne podružnice imajo v svojem okviru še knjižnice in čitalnice, velikokrat pa nudijo materialno in moralno pomoč delavsko - prosvetnim društvom »Svoboda«. Ker skrbi jo »Svoboda« za strokovni in politični dvig delavstva, so jim naši sindikati dolžni nuditi vso pomoč. Drug važen problem je zaposlitve ženske delovne sile, saj imajo v okraju le nekaj podjetij, ki zaposlujejo žensko delovno silo (na primer Tovarna konfekcije »Sava« v Zagorju). Ta problem bodo morali krajevni sindikalni sveti skupno z mestnimi odbori in odbori SZDL v najkrajšem času rešiti. V pogledu higiensko-tehnične

zaščite beležijo letos sindikalne podružnice velik napredek. Številno nesreč se je precej zmanjšalo, kar daje poudarek, da so v podjetjih podvojili skrb za zaščito delovnih mest. Velik delež pri tem pa imajo tudi naše sindikalne podružnice. Sindikalni odbori na področju bivšega krškega okraja bodo imeli dosti dela. Podobno kot na področju trbovljskega okraja tudi na področju krškega okraja od 8500 delavcev in uslužbencev ker 1700 še ni vključenih v sindikat. Delo tega sindikalnega sveta v Krškem je bilo doslej zadovoljivo. Tudi posamezni krajevni sindikalni sveti in podružnice so se že krepko postavile na lastne noge.

IZ MARIBORA

Gradbena podjetja v Mariboru so letos, zahvaljujoč ugodnemu vremenu, dosegla v prvem polletju za 35% večjo vrednost gradbenih del v istem času, kar pomeni, da je bilo izvedenih šest večjih gradbenih podjetij, od katerih so vsa, razen »Stavbarja«, po vrednostnem obsegu izpolnila in presegla družbeni plan. Ena najmočnejših podjetij, ki je izpolnila plan, je svoje centralo v Ljubljani, kar v današnjem razvoju delavskega samoupravljanja ni moglo več zagovarjati. Svet za gospodarstvo je predočil ljudskemu odboru, da zahteva osamosvojitve tega podjetja, ki ima itak v Mariboru tudi svojo upravo, skladišča in druga osnovna sredstva. Mariborčani radi jedo ribe. V edini mariborski prodajalni rib, ki jo je lani odprlo podjetje »Roga«, imajo mariborske gospodinjke določene dni v tednu na izbiro ribje mesa. Pametne gospodinjke znajo ceniti prednost ribjega mesa in kaj ribe je za izdelavo. Podjetje »Roga« je povpraševanje v tej trgovini vselej večje kot zaloga. Pri podjetju »Roga« so nam povedali, da letos nasploh občutijo pomanjkanje rib. Zaradi posebnih vremenskih pogojev je ribji lov na Jadranu slabši. Vendar si prizadevajo, da bi dali na mariborski trg kar največ okusne »plave ribe« škombre, grlice itd. Od lanskega julija do danes so prodali nad 30 ton rib. Samo v avgustu so Mariborčani pojedli 5 ton rib. Če bi imeli na razpolago za prevoz svoje avtomobile, bi lahko imeli v Mariboru sveže ribe vsak drugi dan, razen tega pa bi založili tudi Ptuj, Kidričevo, Ravne, Mežico in druge industrijske centre, ki skoraj nikoli ne morejo nuditi svojim potrošnikom rib. Prevoz rib z najetimi avtomobili pa je tako drag, da pomeni že samo za mariborske prodajalce občuten pribitek k ceni (približno 10% za avtomobil). Podjetje »Roga« je ukrenlo že vse, da pride čimprej do prepotrebne prevozne sredstva. Prav bi bilo, da ga v teh prizadevanjih podpro tudi merodajni gospodarski forumi, kaj riba je za industrijske Maribor in druga središča navdve važna hrana, zdrava in razmeroma cenena.

Jefarjev oče na bo več pripovedoval pravljic

V Podgorju pri Kamniku je v starosti 75 let umrl Ivan Bergant, splošno znan pod imenom Jefarjev oče. Nih več ga ne bodo videli v krogu otrok, ki so napeto poslušali njegove čudovite pravljice. Bil je velik prijatelj otrok, saj jih ni znal ničče tako lepo zabavati in jim tako zanimivo pripovedovati kot on. Mnoge nje-

gove pravljice so našle pot v »Cibicbana« in v »Najdihojco«, cela zbirka pa bo izšla v kratkem v posebni knjigi. Jefarjev oče je bil krepka koronina našega zdravega kmečkega rodu. Pred desetimi leti ga je hud prizadela smrt sina Lajzeta, prvega politikomarskega župana. Po njegovi smrti se je udeleževal v prosvetnem življenju na vasi. Letos je še igral v mni podgorški »Kmečki očetih, ki so je Podgorci dvakrat predvajali tudi za radio. Z.

Od blizu in daleč

Stiska s prostori na kamniških šolah

V novem šolskem letu se je vpisalo na kamniško gimnazijo 800 učencev, t. j. 30 več kot v preteklem letu. Šolski oddelek je naraslo na 25, tako da so vse učilnice dopolnile in popoldne zasedene. Šola za obrtne vajence, ki je imela na gimnaziji en oddelke, se je preselila v Mekinje. Velika stiska za prostore je tudi na osnovni šoli. Poučevanju v treh izmenah so se izognili samo na ta način, da so adaptirali eno učilnico v poslojpu tovarne »Ela«. Tako ima v letošnjem letu osnovna šola pouk na treh mestih. Začasno je torej pouk na kamniških šolah urejen, dolgo pa to ne more trajati, ker bo število učencev v prihodnjih letih še naraslo. Zato je nujno potrebno, da se čimprej zgradi novo gimnazijsko poslojpe, v sedanjih gimnazijah pa bi imela osnovna šola dovolj prostora. V

letšnjem proračunu LOMO Kamnik je bila določena vsota 2 milijona za izdelavo načrtov za novo gimnazijsko poslojpe, ki bo zgrajena na prostornem travniku med sedanjo gimnazijo in velikim prodom. Pred kratkim je bil že razgovor med projektantom in zastopniki občine in prosvetnih ustanov o lokaciji in podrobnih načrtih za novo poslojpe.

IZ GORICE

V prihodnjem mesecu bodo na Gorškem proslavljali obletnico Moderne. V tednu, posvečenem Moderni, bodo mladinci pevškega zbora ajdovške gimnazije skupno z novoustanovljenim gledališčem v Gorici obiskali področja goriljaka okraja ter prebivalce v teh gostovanjih seznanili z modernno prosojjo, poezijo in glasbo.

Te dni odhajajo na Primorskem mladinci letnika 1955 k vojakom. Po nekaterih vaseh gorškega okraja so že odšli, medtem ko bodo še vsi ostali odšli prve dni prihodnjega meseca. Po vaseh je vse živo, s harmoniko in pesmi-jo se poslavljajo od domačin.

Novo tkalско podjetje v Senožečah

V nedeljo popoldne so v Senožečah na Kranju spustili v pogon prvih pet tkalskih strojev v novem mehantično-tkaliskem podjetju »Metka«. To je zametek večjega tkalškega obrtnega podjetja, ki se bo postopno širilo. Predvidevalo, da bodo v bližnji prihodnosti dobili iz drugih tekstilnih tovarn v Sloveniji že 7 tkalških strojev. Tedaj bo podjetje lahko zaposlilo 30 do 40 delovnih moči, predvsem žensk. Novo obrtno podjetje bo imelo velik pomen za gospodarstvo tega kraškega področja.

Družabni sestanek bivših izganencev

Letos poteka deset let, odkar so se vrnili bivši izganenci iz Hrvaatske in iz Srbije, kamor jih je pregnal okupator. Zato bodo priredili v soboto, 15. oktobra, v vrtini dvojni hotel »Evropa« v Celju družabni sestanek, na katerem bodo obudili spomine iz NOB in težkih časov izganenstva. Po doleten sestanku so organizirali že leta 1951 ob 10-letnici izganenstva. E. M.

IZ KAMNIKA

Kulturno izobraževalna sekcija »Solidarnosti« bo oktobra organizirala administrativni in vzgojni delovni teden v okolici iz Celja pod vodstvom pevčevodje Egona Kuneja, ki jim je zapel narodne, partizanske in umetne pesmi. Za tem je priredil koncert Svarov orkester »Odeon« iz Ljubljane, ki je ta čes nastopal v Ankaranu.

kandidatov. Starši so z zanimanjem sledili razgovoru o tekočih šolskih vprašanjih.

Zbori volivcev so v teku po vsej kamniški občini. Na njih razpravljajo o organizacijskih in gospodarskih vprašanjih komune ter volijo krajevne odbore. V kamniški komuni bo 17 krajevnih odborov, in sicer bodo imeli odbore Godič, Moste, Palovče, Pdragorje, Srednja vas, Tunjice, Smarčica in Volčji potok po 5 članov, Crna, Motnik, Nevlje, Sela, Smartnec in Spiljati po 4 članov, Kamniška Bistrica, Komenda in Tunjina pa po 9 članov. Predvideno je, da bo imela kamniška občina 43 sistemiziranih delovnih mest in 8 mest za pomožne službe. Na območju občine bo tudi 5 krajevnih uradov s 24 uslužbenci.

IZ DOMŽAL

Prebivalci tedaj je bila v Domžalah seja občinskega komiteja ŽK, na kateri so razpravljali o pripravah za bližajočo letno konferenco. Poudarili so, da je utrditev novega komunalnega sistema precej odvisna tudi od edstva občine. Pogovorili so se tudi o poživitvi dela v mladinski organizaciji.

IZ SLOV. KONJIC

V mesecu oktobru bodo na področju konjske občine zbori volivcev, na katerih bodo ljudski odborniki ter člani odborov v političnih organizacijah poročali volivcem o tekočih gospodarskih in političnih vprašanjih. To bodo istočasno tudi prvi zbori volivcev po formiranju nove občine. L. v.

Obilen lovski plen na Kočevskem

Obratovodja Jože Čenčič je zelo aktiven lovec v lovski družini Mala gora. 22. septembra je ob pol sedmih jutraj utrestil na klinjevaških senožečih 190 kg težkega jelena. Lovec je dobil za svoj trud bogat lovski plen. K. M.

Občinski praznik v Beltincih

Prebivalci Beltincev bodo tudi letos proslavili svoj občinski praznik. Od 7. do 9. oktobra bodo številne prireditve in proslave v katerih bodo počeštili tudi desetletnico občinske osvoboditve. Sedmega oktobra bo v zadržnem domu mladinski večer, na katerem bodo sodelovali skupine iz Beltincev, Gančan in pevski kvintet iz Črenšovcev. Posebno pozornost bodo vzbudili tamburaši in člani daleč naokrog znane beltinske folklorne skupine. Osmega oktobra bo dramska skupina mladinskega aktiva iz Gančan uprizorila veseligrjo »Poslednji mož«. Deveti oktober bo glavni dan proslave. Na domačem pokopališču bodo odkrili nagrobni spomenik aktivisti Skafarju iz Bratoncev, za postavitev katerega je poskrbel občinski odbor Zveze borcev. Na svečanosti bodo sodelovali člani godbe na pihalih iz Murske Sobote in združeni mešanice. Vsaki zbori iz bližnje okolice. Na

programu je tudi veliko množično zborovanje, odbojarski turnir, kolesarske dirke in nekatere druge prireditve.

Več skrbi gospodinjstvu v Pomurju

Na seji Okrajnega odbora Socialistične zveze Murska Sobota so v razpravi o pereh gospodinjstvih problemih poudarili nujnost po ustanovitvi gospodinskega centra in menze za delavce in uslužbence v Murski Soboti. Prav tako bodo poskrbeli za potujoče gospodinske tečaje. Občinski ljudski odbor v Murski Soboti gleda pri ustanovitvi menze preveč na rentabilnost. Vložna sredstva za menzo bi se bogato obrestovala, ker bi se v občini zmanjšalo število črvenih obolenj. Okrajni odbor Socialistične zveze si bo prizadeval za ustanovitev pralnice v Murski Soboti. Glede knjižnice so menili, da izdeluje nove predmete, namesto da bi opravljal svoje osnovno delo. Razpravljali so še o gradnji stanovanj, o racionalizaciji gospodinjstev, o ekonomski porabi kuriva in o živilski industriji, ki bi po mnenju udeležencev svojo dejavnost morala bolj prilagoditi potrebam gospodinjstev. K. M.

NAJLEPŠE ILUSTRACIJE objavlja revija »TOVARIŠ«

V Pekrah so odprli sindikalni dom

V Pekrah pri Mariboru so v nedeljo ob deseti obletnici osvoboditve praznovali tudi 10 let dela sindikalne podružnice kmetijske gospodarstva Pekre in peto obletnico delavskega samoupravljanja v tem kolektivu. Člani delovnega kolektiva so opravili preko 15.000 prostovoljnih delovnih ur pri pospeševanju kmetijske proizvodnje in pri raznih javnih delih. Delajo od 7 do 18 ure in jim ostane malo časa za izobraževanje. Z uvedbo akordov, norm in mehaničizacije so število delavcev zmanjšali od 164 na 125, medtem ko so hkrati površine posestva povečali od 270 na preko 500 ha in povečali proizvodnjo. V obnovno so vložili preko 27 milijonov dinarjev. Za ilustracijo uspehov delavskega samoupravljanja v delovnem kolektivu je navedel nekatere zanimive primerjave. Tako so do leta 1950 zasadili 360 dreves, v obljubu delavskega samoupravljanja od leta 1950 do 1955 pa 10.350 dreves. Do leta 1950 so obnovili 1,5 ha vinogradov, v zadnjih petih letih pa 20 ha.

pišejo, dajejo svoje naslove in v kratkih besedah tudi opisujejo svoje občutke. Pred kratkim pa se je ustavil na tej razgledni točki tudi naš znanec, ki je opazil več napisov, zaradi katerih je moral zardevati. Kaj si misli tujec, ko opazi poleg izjav »Krasen razgled«, »Vrnili se bomo« ni podobno tudi napis v nemščini: »Kdo bi mi kaj poslal?« kar je Cenzek Franc iz Loke pri Zidanem mostu prevedel tudi v zelo slabo angleščino, da bi le za gotovo razumeli, kaj hoče. Tudi Janez Cepin iz Celja, Ljubljanska 65, se je izkazal s podobnim podpisom in preročajo. Takšnih podpisov je na ograji in na tleh še več. Kje imajo ti ljudje svojo nacionalno zavest?

iz drevesnic so dali 135.000 sadnih dreves in 260.000 trsnih cepiljenc. Za potrošnjo so prodali 100 vagonov kvalitetnega sadja, 63 vagonov dobrega vina in 4 vagonov breskev. Na številnih narodnih razstavah so dobili odlikovanja in pohvale in na mednarodni vinski razstavi v Montpelliersu pa celo zlato odlikovanje.

Predsednik občinskega ljudskega odbora Maribor - Tabor Franc Rant je odkril spominsko ploščo v spomin na prve volitve delavskega sveta. Predstavniki republiškega odbora sindikata kmetijskih delavcev Konrad Haler je dom izročil svojemur namenu in vse navzoče povabil k ogledu kmetijske razstave v novem domu. Na razstavi je delovni kolektiv prikazal svoje delo v zadnjih letih na področju vngredništva, sadjarstva in pospeševanja živinoreje. Posebno pozornost so vzbudile razne vrste grozdja, odlična vina in sadje, ki je po svoji kvaliteti znano daleč naokrog.

IZ VSEGA SVETA

KAJ MORATE VEDETI O SPANJU

Nekaj zanimivih podatkov, ki bodo marsikomu tudi pomagali

Zakaj spimo? Bolje bi bilo vprašati »Zakaj bedimo?«. Spanje je primitivno stanje, ki ga budnost prekinja, trdi fiziolog Kleitman iz Chicaga. Bedimo zato, ker moramo — da si prislužimo sredstva za življenje in zato, da ostanemo živi, ter — po lastni volji: da delamo tiste stvari, ki so nam všeč. Spanje je nujno za življenje: živali, ki lahko živijo dvajset dni brez hrane, umrejo po petih ali šestih dneh, če jih ne pustimo spati; človek, ki bi moral bedeti, bi verjetno umrl v desetih dneh čeprav lahko zdrži tudi po šest tednov brez hrane.

Koliko spanja potrebujemo? Večina ljudi v starosti 15 do 50 let spi povprečno 8 ur na dan. Toda potrebe vsakega človeka so drugačne. Ljudje z omejeno duševnostjo potrebujejo več spanja kot ljudje, ki premisslujejo. Človek, ki se veseli izleta, verjetno ne bo pozežaval v postelji. Res pa je, da spi človek manj kot vsaka druga žival.

Ce nimate časa za osem ur spanja, ali vam zadostuje pet ali šest ur? Odgovor je: poskusite. Odgovor boste imeli, ko se boste pravočasno zbudili brez budilke in ko ne boste zaspani, ko se boste zbudili. Deset ali petnajst minut spanja po kosilu vam bo precej pomagalo za večerne ure. Tudi samo deset minut ležanja, vendar če ste sezuti, vam bo močno pomagalo.

Ali potrebujemo manj spanja s starostjo? Da. Dojenčki spijo dve tretjini časa, odrasli samo eno tretjino. Povprečno se spanje po starosti razdeljuje takole:

Starost 6 let okoli 11.15 ur, starost 10 let okoli 10 ur, starost 15 let okoli 9 ur, starost 20 let okoli 8.15 ur, starost 25 let okoli 8 ur in starost 60 let okoli 7 ur spanja.

Toda to so samo statistična povprečja. Nekateri stari ljudje spijo izredno dolgo, tisti pa, ki pravijo, da spijo malo, pogostokrat podremavajo podnevi.

Ali je res, da morajo nekateri ljudje vstajati kasno? Da. Preizkusi so dokazali, da se sposobnost človeka za bedenje ali pa spanje menja v skladu s telesno temperaturo, ki se dvigne in pade za okoli dve stopinji na dan in je po navadi najnižja od dveh do šestih zjutraj. Ko postanemo bolj aktivni, se temperatura viša in najbolj smo sposobni za delo, ko je temperatura najvišja. Večina ljudi je na vrhuncu zgodaj popoldne, nekateri pa so najbolj »vroči« pozno popoldne ali zgodaj zvečer. Ti ljudje so najbolj srečni v službah, ki jih pustijo zjutraj dolgo spati.

Lahko se privadimo na druge urnike, toda zelo verjetno je, da se bomo takoj, ko bo prenehala potreba za zgodnjim vstajanjem, še preveč radi vrnili na stari urnik.

Ali je res spanje pred polnočjo več vredno kot spanje po polnočji? To so babje čenče, ki temeljijo na dejstvu, da mora večina ljudi zgodaj vstati in da so seveda bolj spočiti, če gredo zgodaj spat. Dejansko pa je vseeno, kdaj se človek vleže, če le dobi zadosti spanja. Pred nekaj leti se je nek študent ponudil, da bo poskušal spati pol ure po vsakih dveh urah in pol. Po dveh letih te nedružabne navade je bil bolj zdrav kot prej.

Ali sanje škodujejo spanju? Hude sanje izvirajo iz duševne napetosti, ki seveda povzročata tudi telesno napetost. Ta napetost lahko povzroči hitrejši puls, potenje in mišično delovanje, ki je enako naporu, ki ga n. pr. povzroča vzpon v četrto nadstropje. Seveda to škoduje tudi spanju. Spanje na hrbtni povečuje možnosti za sanje. Toda največkrat povzročajo sanje nerešeni problemi, ki skrbijo človeka.

Kakšna sobna temperatura je najboljša? Ljubitelji svežega zraka, ki spuščajo v sobo zraka, ki spuščajo v sobo mrzle vetrove, vabijo boleznij pljuč in povzročajo slabo voljo pri svojih zmrljivih ženah. Najbolj ugodna sobna temperatura je 18 stopinj pri 45-odstotni vlagi. Res je, da se v nekoliko hladnejši sobi bolje spi, toda temperatura pod odojo pa bi morala biti vsekakor vedno enaka — okoli 30 stopinj.

Ali vsa noč spimo enako dobro? Ne. Spanje prihaja v valovih, od globokoga do lahkega, in prve tri ure spanja so vedno tudi najboljše. Potem se obratno bolj pogosto, pa tudi sanje so pogostejše.

Preizkusi so pokazali, da večino ljudi zmotijo v spanju prvi sončni žarki. Tudi pretirne ali premehe postelje škodijo spanju. Končno, vsak hrup nas sili k obračanju med spanjem. Ure spanja lahko podaljšamo s tem, da zateknemo sobo in da poskrbimo za to, da bo v sobo prodrla čim manj cestnega hrupa in ropota.

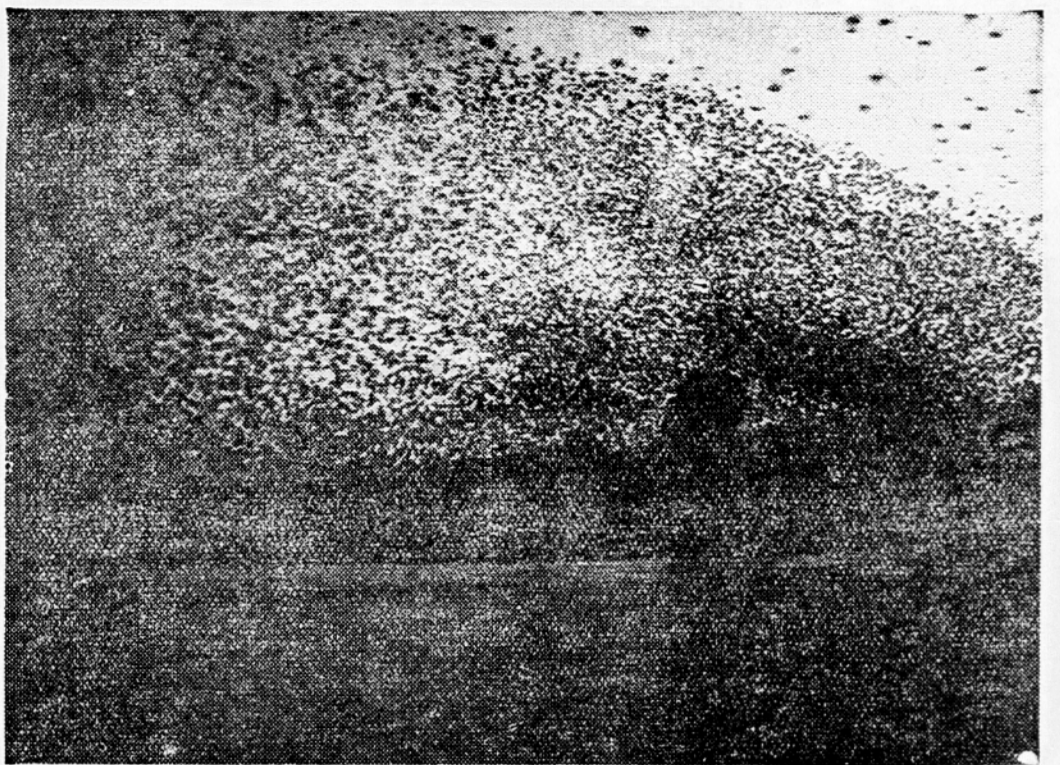
Kako zaspiamo, če se ponoči zbudimo? Večina ljudi zaspi z

Ali se da smrčanje odpraviti? Ne. Lahko pa seveda ga nekoliko omilimo.

Smrčanje povzročijo ovire v dihalnem aparatu, ki povzročajo vibracijo mehkega neba. Večina ljudi, ki smrče, koncertira samo, kadar leži na hrbtni. Temu se da pomagati tako, da si sredi hrbtni prišijemo na podžamno gumijasto žogico, ki bo preprečila, da bi spali na hrbtni. Nekateri kirurgi so poskušali tudi operirati mehko nebo, toda operacije se niso kdo ve kako izkazale. Toda žrtve, ki poslušajo smrčanje, naj se spomnijo, da je smrčanje navsezadnje znak, da nekdo sladko spi, same pa naj si nabavijo posebne zamške za v ušesa.

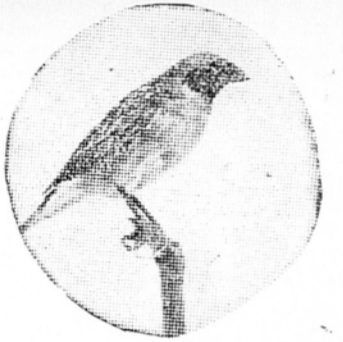
Ali res škodi, če nekoga na hitro zbudimo? Da. Če se vam ravno sanja kaj hudega, vas lahko nenaden klic ali zvok budilke spravi v obupno grozo. Nekateri zdravniki menijo, da je najbolje, če vas dobra duša zbudi tako, da rahlo pokaže k sebi. Če ni nikogar, ki bi to storil za vas, pa poskrbite, da bo imela vaša budilka malo nežnejši glas. Le malo ljudi spi tako trdno, da bi potrebovali zelo glasne budilke.

DIOCH HUJŠI KOT KOBILICE?

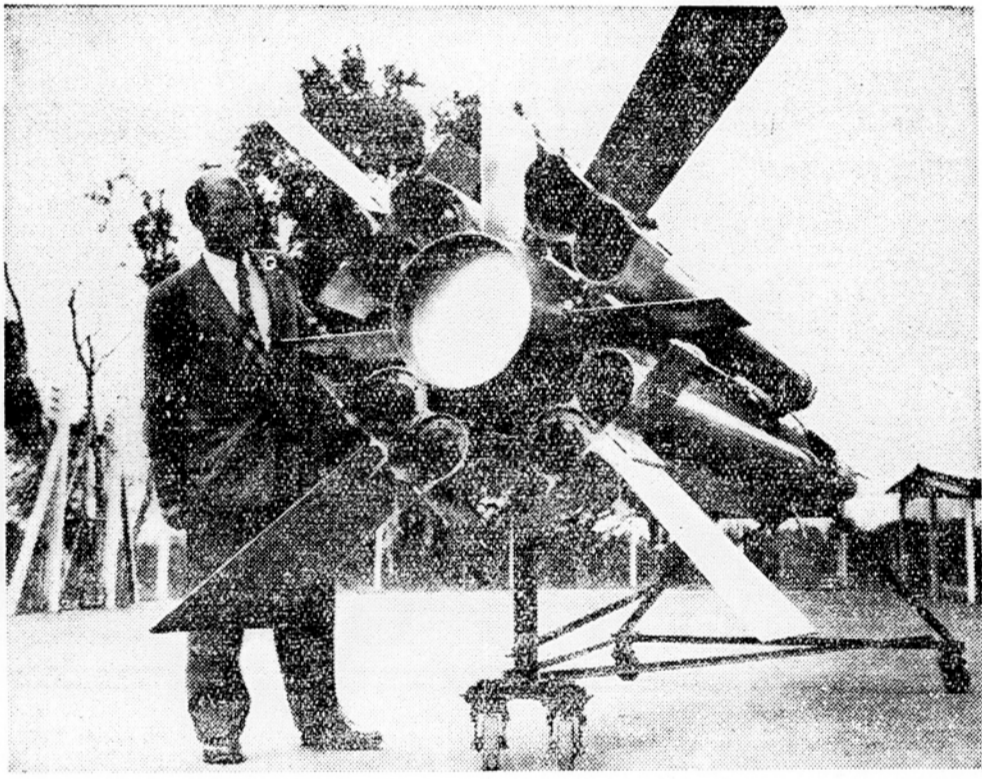
Pred nočjo: roj diochov prihaja na parjenje. Iz daljave so neizmerne jate ptičev videti kot stebri dima.

Sudanska ptica dioch, ki je nekaj manjša kot navadni vrabec, živi v vsej Afriki. Toda v Sudanu se je tako razmnožila, da predstavlja resno nevarnost za tamkajšnje gospodarstvo. Tik pred žetvijo priletijo roji teh ptic, in včasih uničijo tudi vso žetev v enem popoldnevu. Dioch se namreč hrani s semenjem, vendar samo v času, ko še ni popolnoma otrdlo. Konec avgusta ali začetek septembra se ptice zberejo v krajih, kjer uspeva posebno grmovje, imenovano kitr. To grmovje je visoko le nekaj metrov in vendar napravijo diochi na vsaki tudi po 400 gnezd; takšno naselje pa je ponavadi dolgo okoli 15 kilometrov in široko kakih šest kilometrov. Stiri dni po prihodu zležejo samice jajca, ki jih valjajo približno tri tedne. Vsako gnezdo vsebuje ponavadi 3 jajca. Ko znajo mlade ptice leteti, se roji preselijo, in prav pri teh selitvah povzročajo največ škode kmetom. Proti diochu se borijo tako, da dinamirajo gnezda, vendar to ni preveč učinkovito. Oblasti v Sudanu so resno pozvale zoologe sveta, naj jim pomagajo rešiti problem, ki postaja vedno večji, in proti kateremu sodobna znanost še ni našla primernega »zdravila«.

Sudanski dioch (Quelea quelea aethiopsica) je na zunaj podoben vrabcu. Na sliki je samica: teme in tilnik sta prečeno rjava, vrat in lice pa sta črna. V suhi dobi ima peplinatno sivo glavo in tilnik, vrat pa bel kot samica. Kljun je rožnat.

ZA RAZISKOVANJE VSEMIJRJA

V Angliji se ukvarjajo s plinsko turbino, namenjeno za raziskovanje vsemirja. Venec raket okrog izstrelka mu bo dal potrebno začetno brzino, nato pa bodo raketne odpadle in turbina bo prostro obvisela v vsemirju. Poseben oddajnik bo neprestano spremljal opazovanja in tehnične podatke na zemljo. Pospešek aparata in višina, ki jo lahko doseže, za znaenkrat se državnata tajnost.

največjo lahkoto in se niti ne spomni, da se je zbudila. Toda nespeshneži so posebno vprašanje. Nekateri zdravniki priporočajo dve postelji. Če se človek preseli iz tople postelje, ki se je je naveličal, lahko druga hladna postelja privabi spanec. Drugi priporočajo, naj se človek spomni zadnjih sanj, ki jih je imel. Mnogi ljudje si recitirajo pesmi, ponavljajo besede ali pa štejejo ovce. Tretji spet imajo na nočnih omiarich kakšno toplo piščico. Toda vsi ti pripomočki najboljšo delujejo pri tistih, ki so si jih izmislili. Najbolje bo, če si nespeshneži zapomnijo, da je popolnoma mirno ležanje skoraj tako dobro kot spanje samo, poleg tega pa po navadi povzročijo tudi, da človek zaspi.

Dežela izobčencev in zločincev

Njeni prebivalci so sklenili »državno pogodbo na najvišji stopnji«

V trikotju med Kolumbijo, Venezuelo in Brazilijo je najbolj zanimiva dežela ali država, katero »državljanji« so skoraj brez izjeme izobčenci in izgnanci iz raznih držav ter ubežni kaznivci. Državljanji te »republike izobčencev« v pragozdu so se na kakršenkoli način rešili iz svojih ječ, ali pa so prišli v varnost pragozda, preden jih je zajela varnostna služba njihovih domovin, ko so zagrešili razne zločine.

Meje te republike izobčencev in beguncev niso zarisane na nobenem zemljevidu in znano je samo to, da se je ta republi-

ka začela leta 1920, ko je bilo na njenem področju že nekaj sto ubežnih kaznivcev. Stevilo prebivalstva je od leta do leta naraščalo in zdaj ima republika izobčencev že nad 35 tisoč prebivalcev. Ti ljudje živijo na področju, ki je skoraj tako veliko kot Slovenija.

V prvih letih obstoja republike izobčencev je bilo mnogo obmejnih izgedov, kajti prebivalci nove republike so nadaljevali svoje zločinsko življenje ter so mnogokrat napadali pastirje in tudi varnostne organe Kolumbije in Brazilije. Vlada Kolumbije je nekajkrat poslala

in krožniki manj umažejo, ker niso njih ni nobenih razpok. Na navedni krožnik iz porcelana bodo posipali fluorescenčni prah in nato krožnik zbrisali. Prah, ki je ostal na krožniku se po brisanju ostane neviden dokler se ga ne izpostavi vplivu ultraviolečnih žarkov. Tedaj pa se pokaže prah, ki se zadržuje v najhujših razpokah, kjer je leglo bakterij, četudi je bil krožnik temeljito umit in zbrisan. Krožnik iz novega steklenega materiala pa ostane popolnoma čist tudi potem, ko ga posipajo s fluorescenčnim prahom in ga zbrisejo, ker nima nobenih razpok.

Da bi ugotovili kakšna je od-

Čudežno steklo za gospodinjstvo

Posoda iz tega stekla je mnogo odpornejša od dosedanje

Neka britanska tovarna stekla poroča, da ji je uspelo izdelati novo vrsto stekla, ki pomeni konec razbijanja steklene posode v restavracijah in kavarnah. Posoda iz novega materiala bo razstavljena na britanski trgovski razstavi v Kopenhagenu, ki jo bodo odprli 29. septembra. Preizvajalci trdijo, da je nova steklena posoda dva do trikrat odpornejša kot ostala steklena posoda. Skodelica, izdelana iz tega novega stekla se ne razbije, če udariš z njo po skodelici iz porcelana. Pač pa udarec te skodelice sigurno razbije porcelanasto.

Na razstavi bodo obiskovalci lahko videli, da se te skodelice

in krožniki manj umažejo, ker niso njih ni nobenih razpok. Na navedni krožnik iz porcelana bodo posipali fluorescenčni prah in nato krožnik zbrisali. Prah, ki je ostal na krožniku se po brisanju ostane neviden dokler se ga ne izpostavi vplivu ultraviolečnih žarkov. Tedaj pa se pokaže prah, ki se zadržuje v najhujših razpokah, kjer je leglo bakterij, četudi je bil krožnik temeljito umit in zbrisan. Krožnik iz novega steklenega materiala pa ostane popolnoma čist tudi potem, ko ga posipajo s fluorescenčnim prahom in ga zbrisejo, ker nima nobenih razpok.

Da bi ugotovili kakšna je od-

pornost novega materiala proti madežem, so delali poskuse več kot leto dni. Skodelice iz novega stekla so spustili v posodo z zelo močnim čajem in jih tam pustili več mesecev, nato pa so jih z lahkoto očistili s kemikalijami za čiščenje madežev.

Opelkline zaradi zvočnih valov

Dr. Adam Anthony iz univerze v Pensilvaniji je s poskusi dokazal, da lahko povzročijo visokofrekvenčni zvočni valovi močne opekline. Dr. Adam pravi, da je te poskuse izvršil zaradi tega, da bi ugotovil, če so osnovane trditve, da je zvok reaktivnih motorjev ljudem škodljiv. Pokazalo se je, da rotop motorjev ni škodil mišim, ki so jih uporabljali za te poskuse, toda nekoliko večja frekvenca in jakost pa sta v nekaj minutah povzročili hude opekline.

Rezerve železne rude

Po računih posebne komisije Organizacije Združenih narodov znašajo svetovne rezerve železne rude 64.580 milijonov ton. Pri dosedanji višini potrebnosti bi te rezerve zagotovile potrebe še za prihodnjih šest sto let; zato se ni bati, da bi nam železa zmanjkalo.

Nogometaji in čokolada

Francosko združenje predelovalcev čokolade je poklonilo enajstorici nogometnega kluba Lille toliko čokolade, kolikor tehta njen najtežji igralec. Igralec J. Pazur je tehtal 82 kg. Čokolado so med enajstorico nogometarjev razdelili v razmerju telesne teže posameznega igralca.

Zlato na železniški progi

Neka banka v Zenevi je poslala v Zürich zabor zlata. Dragoceni tovor so postavili v oddelek za lokomotive. Med vožnjo je preglednik, ko se je vrnil s kontrolnega obhoda v vlak, opazil, da je zabor zginil; njegovo odsotnost so izkoristili tatovi in zabor vrgli iz drvečnega vlaka. Ker je bil vlak v polni brzini, je bil preglednik prepričan, da so tatovi še na vlaku, kajti skok iz drvečnega vlaka bi bil smrtno nevaren. Zato je napisal pismo na ga na prvi postaji — bil je direkten brzovlak, ki se do Züricha ni ustavil na nobeni postaji — vrgel skozi okno. Na postaji so železničarji pismo pobrali in obvestili policijo, ki je takoj začela iskati ob progah, da bi prehitela tatove, ki so se gotovo nameravali iz Züricha vrniti in pobrati zaklad.

Na nekem samotnem predelu proge, daleč od človeških bivališč, so našli zabor, ki se je pri padcu z vlaka raztreščil na kosce. Zlato je bilo raztreseno vzdolj proge in ker ga še ni nihče opazil, so vsega našli in pobrali. Bilo ga je 105 kilogramov.

Švedska pod zemljo

Gradnja v živo skalo ni dobra samo za obrambo, ampak je tudi bolj ekonomična

Največja švedska bolnišnica v Stockholmu ima v podzemlju moderno opremljene prostore z operacijskimi dvoranami in radijskimi oddelki.

Tovarna letal SAAB v Linköpingu je trideset metrov pod nadzemskim letališčem in tu opravlja nad tisoč delavcev in delavk svoje vsakdanje delo. Ogromne skale ob obrežju so predre zaradi neštetihih predorov in je res nekaj izrednega, ko človek opazuje lovsko letalo, ki pristane in hip zatem izgine v črtni zemlji. Predor, ki je 29 metrov široka in 17 metrov visoka galerija, lahko sprejme 3-tonska lovška letala in vodna letala.

Hren za Antarktiko

Osvajalec Mount Eweresta, Edmund Hillary je izjavil, da bo novozelandska ekspedicija, ki se bo prihodnje leto napotila v Antarktiko, vzela s seboj okrog 90 kilogramov dobre novozelandske prsti, da bo ekspedicija ves čas oskrbovana s svežo zelenjavo in vitamini in, da se ji ne bo treba oskrbovati s konzervami. To zemljo, v katero bodo zasadili divji hren, ki zelo hitro raste in je bogat z vitamini, bodo segrevali od spodaj s petrolejsko svetilko, zgoraj pa bodo rastlino zavarovali s pokrovom iz prozorne plastične snovi.

Helikopter kot gradbeni stroj

V Avstriji so prvič na svetu uporabili helikopter za prevoz materiala pri graditvi hidrocentrale. Helikopter prinaša material na dva tisoč metrov visoko gradilišče v Maltatalu na Korškem.

Deset tisoč žuželk v letalu

Južnoafriški raziskovalec profesor Dules Hapwith je za medicinske in živalske poskuse vzel seboj v letalo, ki naj bi ga pripeljalo v London, zabor, v katerega je naložil okrog 10 tisoč najrazličnejših tropskih žuželk. Zabor je mirno položil v mrežo za priljago. Med preletom čez ocean pa se je zaradi tresljajev zabor nenadoma odprl in ves mrčes se je vsul na preplašene potnike. Otepal so se jih na vse načine, vendar je bilo precej potnikov poštono opikanih tako, da so jih morali zaradi varnosti injicirati. S profesorjem vse do Londona ni nihče spregovoril.

S PADALOM — S TAL NA TLA!

Reševanje letalcev, ki se jim pokvari letalo pri vzletu ali pri pristajanju, je že dolgo mučilo konstruktorje in letalce. Pri velikih hitrih sodobnih letalih ob vzletu in pristajanju je to vprašanje nadvse resno. Zjutraj kaže, da je rešeno. V začetku meseca so naletišču Chalgrove v Angliji napravili zanimiv, pa tudi nevaren poskus. Letalo »Meteor Mark VII« je s hitrostjo 130 milj na uro brzelo po vzletišču. Na znak majorja Fifielda, »poskusnega kunca«, je pilot pritisnil na gumb in izstrelil hrabrega oficirja z njegovim sedežem vred skoraj 30 metrov v zrak. Tam je sedež odpadel, odprlo se je padalo in Fifield je varno pristal na tleh. Problem je bil rešen. Lahko tudi ne bi bil, pa tudi Fifielda ne bi bilo več.

